

2015 m. vasario 27 d., penktadienis

Nr. 8 (1114) Kaina 0,81 Eur / 2,80 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | F o t o g r a f i j a | K i n a s

2

Dalios Michelevičiūtės „Moters portretas“

3

Pokalbis su režisieriumi Romeo Castellucci

4

Ansamblis iš Vidinės Mongolijos

Indrė Šerpytytė, „(1944–1991) Buvę NKVD – MVD – MGB – KGB pastatai“. 2009 m.

„Konfliktas. Laikas. Fotografija“ Londone

6

Virginijaus Kinčinaičio „Fotoregos pratimai“

9

Prasideda Vokiško kino dienos

Algimantas Kunčius, „Sekmadieniai prie jūros. Palanga 1965–2014“. 8-asis dešimtmetis

Odė vasarai

Algimanto Kunčiaus paroda „Sekmadieniai prie jūros.

Palanga 1965–2014“

Ugnė Makauskaitė

Apie Algimanto Kunčiaus nuo-pelnus Lietuvos fotografijai galima šnekėti daug: jis buvo vienas Lietuvos fotografijos meno draugijos ikūrėjų (1969), 1998 m. jo kūryba buvo įvertinta Lietuvos nacionaline kultūros ir meno premija, o 2001 m. įteiktas Gedimino 5-ojo laipsnio ordinas. Taip pat menininkas ilgą laiką dirbo fotoreporteriu kultūros leidiniuose „Literatūra ir menas“ bei „Kultūros barai“, vadovaudamas Lietuvos dailės muziejaus Fotografijos meno skyriui formavo šiuolainių fotografijos kolekciją. Ir tai – tik keli biografinios faktai.

Prisipažinsiu, apie šį menininką žinojau tik iš jo ciklų „Susišimai“ (1963–1984) ir „Reminiscencijos“ (1975–1987). Ir prisipažinsiu dar kai ką: taip, šio menininko kūrybos tinkamai neįvertinau. Tačiau vieną gūdžią žiemos dieną užsukau į Kauno fotografijos galerijoje veikiančią parodą „Sekmadieniai prie jūros. Palanga 1965–2014“ ir viskas apsivertė.

Kuratorė Ieva Meilutė-Svinkū-

nienė minėjo, jog šiai parodai ruošesi kaip niekad ilgai, tad tikėjausi pamatyti kažką nepaprasto. Ir pamačiau, tik ne iš karto. Šia paroda Kunčiaus kūrybinis gyvenimas dėlio-jamas lopinėlis po lopinėlio – vaizdas po vaizdo, mažais stačiakampiais – nuotraukomis. Palangoje autorius vasarodavo beveik kasmet ir jamžino kitus atostogautojus – pavyzdžiu, po Šv. Roko atlaidų susirinkus paplūdimyje. Taip menininkas įvaizdinė savitos kultūros raidą. Ne veltui menotyrininkė Agnė Narušytė knygoje „Nuobodulio estetika“ įvardija Kunčiaus kūrybą kaip fotografinius užrašus. Ir atrodo, jog būdamas fotoreporteriu (o gal ir pats iš save) išmokęs meistriškai per-tekti tinkamą akimirka, sukurti pui-kių kompoziciją ir techniškai tobulą atspaudą, menininkas veda žiūrovą į kontempliaciją – nuo epochų slinkties iki asmeninių jausmų.

Jausmus paminėjau ne veltui: parodos lankytojai tarytum susiskirtė į tris grupes. Pirmoji, jauniausia karta, į nuotraukas žvelgė kaip į kito-nišką pasaulį, šmaikščiai aptari-

nėdam i platėjančias hipų kelnes, kostiumais ir baltais marškiniais ap-sitaisius paprastus kaimo gyven-tojus, vaikščiojančius paplūdimyje atitinkama poza – sukryžiuotas rankas laikant už nugaras – ar vyru glaudes su dirželiais. Antroji, vidurinė karta, į parodą žiūrėjo gan santūriai, gal kiek sentimentalų prisiminimų kėlė dideli mergaičių kaspmai ka-sose ar vaikystės vasaros, praleistos prie senojo Palangos tilto. Ir trečiai, vyriausios kartos žiūrovų grupei ši paroda kėlė sunkias mintis, susi-jusias su pačiu vaižduojamu istori-niu laikotarpiu. Tačiau, nepaisant visos jausmų įvairovės, parodos da-lyviai vaikščiodami galerijoje anks-čiai ar vėliau prisiminė savo vasarą. Visos mintys palengvėjo ir pasidarė truputį šilčiau.

Ruošdamas ekspoziciją Gintaras Česonis prasitarė, jog Algimantas Kunčius ne tik fotografo, bet ir išbandė artimą fotografijai sritį – ki-ną. Jo filmuotus vaizdus taip pat ga-lima pamatyti parodoje. Sie tarsi su-

NUKELTA | 6 PSL.

Eskizas šiuolaikinės moters portretui

Dalios Michelevičiūtės spektaklis Lietuvos nacionaliniame dramos teatre

Kristina Steiblytė

Dalia Michelevičiūtė, pasak Lietuvos nacionalinio dramos teatro, pastaruoju metu šiame teatre sukūrusi ne vieną įsimintiną vaidmenį, nusprendė savo kūrybinę biografiją papildyti dar vienu. Tačiau ši kartą ji ėmėsi kurti ne tik vaidmenį, bet ir spektaklį. O du svarbiausi įkvėpimo šaltiniai „Moters portretui“ buvo Włodzimierz Szyborsko eilės ir pačios D. Michelevičiūtės gyvenimas.

„Moters portretas“, o greičiau portreto apmatai, škicas, eskizas – juk neįmanoma viso portreto patekti per 1 val. 20 min. – yra spektaklio autorės mėginiamas papasakoti apie save pasitelkus poeziją. Spektaklis prasideda žinute Michelevičiūtės atsakomyje su prašymu patikslinti ir papildyti savo biografiją. Po jos pasirodo pati aktorė ir pradeda skaityti eilėraštį „Gyvenimo aprašymas“. O toliau ji pasakoja apie save skaitydama vis kitus eilėraščius, tarp W. Szyborsko tekstu ipindama Marijos Cvetajevos, Daivos Čepauskaitės, Donaldo Kajoko ir Juditos Vaiciūnaitės eilių, keisdama kostiumus (scenoje D. Michelevičiūtė pasirodo bent trimis skirtingais įvaizdžiais; kostiumų dailininkė Kristina Malinauskienė), mojuodama skėčių, kalbėdama telefonu ar tiesiog darydama pauzę, kad būtų proga parodyti videofilmą ar animaciją (animacijos autorius Rimas Sakalauskas), projekuojaus kino kadrą imituojančiame ekranė (scenografas Linas Liandžbergis), ar susimojuodama su tame pačiaime ekranė rodomu Vyteniu Pauliukaičiu. Visa tai papildo ir spesificinė aktoriinė raiška: pasikartojančiu priebslių išryškinimas, svarbiau-

sių ar veikėjai-aktorei skaudžiausiu žodžiu išskiemenaivimas ir iliustravimas (sakant „geriau numeris batu“ pasižiūrima į batu padą, kalbant apie stotį pasiūmamas lagaminas, apie lietu – skėtis).

Koks pavyksta tokiomis priemonėmis kurtais portretas – škicas, eskizas? Žinoma, neišsamus. Bet ne

mūsų gyvenamo laiko specifikos ar pačios D. Michelevičiūtės darbuose (teatre ir kt.) ir pati eilėraštį, ir skaitantį. Taip grįžtama prie romantizuoto poetės, rašytojos įvaizdžio, lietuvių literatūroje ryškiausiai igvendinto Salomėjos Nėries. Neatsitiktinai ir „Moters portretas“ priatinė 2005 m. Birutės Mar spektaklį

save kūrimas: pristatant save kaip žinomą, svarbią moterį, dirbusią ir dirbančią teatre ir kine, bendrajančią ir bendradarbiaujančią su dabar bene geriausiai iš televizijos žinomais Arūnu Sakalauskui, Giedriumi Savickui, V. Pauliukaičiu. Taip kuriamas geidžiamą (geistiną) statutą visuomenėje išgijusios, elegan-

„Pašnekesys su akmeniu“, kur akmuo skaitomas ne tik kaip nepažini žmogui būtis, bet ir kaip kažkokis nepažinus, neautrus moterai vyras.

Spektaklio problemos kyla ne tik iš saiko stokos, bet ir iš didelio noro pačiai kalbėti apie save, pačiai rinktis medžiagą ir pačiai režisuoti. Tai pavyksta labai retam aktoriui, aktorci. Vienas iš tokų retų atvejų buvo 2006 m. Valentino Masalskio pastatytas „Aš, Fojerbachas“, kur kalbėta ne tik / tiek apie save, kiek apie teatrą, teatro kūrimą ir aktorių teatre. Tokia tema iš save režisavusio aktoriaus lūpų skambėjo jautriai ir asmeniškai. „Moters portrete“ asmeniškumo taip pat netrūko. Net atvirkščiai – jo buvo itin daug. Bet per mažai tą kalbėjimą apie save aktualizuojančio konteksto, per mažai savęs, kintančio pasaulio ir teatro suvokimo, per daug megavimosi savimi.

Kiekvienas kūrinys šiaip ar taip kalba apie autoriją ir apie kultūrą, kurioje yra sukurtas. „Moters portretas“ primena, kad gyvename pasaulyje, kur moteris vis dar linkusi atsiriboti nuo realybės, aktualijų ir koncentruojasi į savo emocijas bei išvaizdą. Pasaulyje, kur statusas, pažintys, skaitytos knygos, apdovanojimai, priklausymai kam (bet ne kodėl), batų dydis, (ne)tikros ašaros yra svarbesni už mąstymą, ieškojimą ir W. Szyborsko taip vertintą frazę „as nežinau“. Spektaklyje, o turbūt ne tik ten, tą prisipažinimą „nežinau“, jo kurstomą norą tyrinėti užgožia „braškesys mašinų, kurios mala popierių“, kad jis perdirbus žurnalaus žmonėms apie Žmones būtų galima dauginti ir kalti į galvas siektino gyvenimo modelį.

Dalia Michelevičiūtė spektaklyje „Moters portretas“

D. MATVEJEVO NUOTR.

tik neišsamus. Moteris, apie save kalbanti tik eilėmis (net ir įvedus žurnalistės personažą, užduodantį D. Michelevičiūtėi keistą, pernelyg išsamų klausimą, vis tiek atsakoma svetimu eilėraščiu) dabar mažu mažiausiai atrodo keistai. Visų pirmą, todėl, jog eilės, kad ir W. Szyborsko, gali būti, o šiame spektaklyje ir buvo, skaitomas taip, kad romantizuotu, atplėštų nuo bet kokio konteksto (eilėraščiu interpretacijos, jų autoriją, autoriją gyvento laiko,

„Poetė“ pagal S. Nėries dienoraščius ir eiles apie jos gyvenimą.

„Poetė“ romantiška menininkės legenda atkuriama ir palaikomą, bet pati aktoriė su poete tapatinasi nebent kiek egzaltuotu jautrumu, o apie moterij menininkę kalba jos kūrybos, istorinių aplinkybių kontekste. Savo ruožtu „Moters portretas“ – ne kieno nors (pavyzdžiu, daugumos naudojamų eilėraščių autorės W. Szyborsko) legendos apmąstymas. Greičiau tai legendos apie

tiškos, veiklos moters įvaizdis. Jis, kaip galima suprasti iš eilėraščių apie meilės skaitymo braukiant tikras ašaras, pasiektais sumokėjus tam tikrą kainą. Bet ir tai téra įvaizdžio dalis, priemonė įteisinti legendą (juk nėra nekentėjusios legendinės moters!).

Apmaudu, kad vaidinant ši statuso spektaklį poezija tampa prie-mone ne suprasti, bet įtvirtinti, ivertinti save, o nemaža dalis eilėraščių pradeda kalbėti apie meilę. Kad ir

Purslai pelkėje

Henriko Ibseno „Laukinė antis“ Klaipėdos dramos teatre

Undinė Krantaitė

Klaipėdos dramos teatras, kol kas vis dar besiglaudžiantis Žvejų rūmuose, sparčiai artėja prie rekonstrukcijos pabaigos. Vis dėlto džiaugtis beveik nėra kuo, nes grandiozinis teatro pastato atnaujinimas jokios šviesos tunelio gale dar nereiškia. Teatras, kaip jau visiems seniausiai žinoma, visų pirma susideda iš žmonių, o tai, deja, ir yra didžiausia bėda kalbant apie šį konkretų Klaipėdos atvejį. Kad tuo įsitikintum, galima nueiti kone į bet kurį šiame teatre per pastaruosius kelerius metus pasirodžiusi spektaklį. Ta pati byloja ir naujausias – Ramučio Rimeikio režisuota „Laukinė antis“ pagal to paties pavadinimo Henriko Ibseno pjesę.

Spektaklio režisierius Ramutis Rimeikis labiau žinomas kaip Lie-

tuvos nacionalinio dramos teatro trupės aktorius. Nieko keisto, kad „Laukinė antis“ nepasižymi jokiais režisūriniais sumanymais. Keistas tik meno vadovo sprendimas leisti (net ne Klaipėdos) aktoriui statyti tokį didžiulį spektaklį. Rezultatas lengvai nupasakojamas: čia be jokių pretenzijų ar savių idėjų, nuoširdžiai, pažodžiu i pateikiamas H. Ibseno tekstas. Nevengiant moralio pasakojama apie tai, kad ne vi suomet atskleista tiesa nuveda prie gero, kad paprastam žmogui tiesiog būtinės jo gyvenimą pagrabinantis melas ir kad įkyrūs teisybės ieškotojai, besikišantys į svetimus gyvenimus, dažniausiai patys būna toli gražu ne šventieji.

Nuolatinis veikėjų šnekėjimas be jokio veiksmo veikiausiai kankina ne tik žūrovus, bet ir aktorius. Galbūt todėl jie, lyg kokiam klojimo

Vytautas Paukštė spektaklyje „Laukinė antis“

rēkdami. Itin nesisekė teisybės ieškotojų Gregersą Verle vaidinančiam Edvardui Braziui, sukuriančiam ir gana gyvybingų vaidmenų, kuo galima įsitikinti žūrint kitų režisierų spektaklius. Ši kartą jis – nuobodus teisybės ieškotojas, nepaliaujantis šnekėtojas, tarytum koks spūrgas keptuvėje monotoniskai pračiškėjęs visą spektaklio laiką.

Jausmai, žmonių tarpusavio santykiai labiau išryškėjo antroje spektaklio dalyje, kurioje jau buvo aišku, kas yra kas. Čia gana sėkminges, be įkyraus rėkimo, pasirodė trys moterys: Gina Ekdal (Jolanta Puodėnaitė), Hedviga (Simona Šakinytė), Fru Serbiu (Eglė Jackaitė). Tačiau režisūriškai į priekį ir antroje dalyje nepajudėta. Negana to, pabaigoje įterpiamas bendram klasikinio

NUKELTA | 3 PSL.

Kuriu būdamas vienas su savimi

Pokalbis su Romeo Castellucci

Nesenai Maskvos centre duris atvėrė „Elektros teatras „Stanislavskis“ („Электротеатр „Станиславский“). Tai Boriso Juchanova atnaujintas teatras, anksčiau vadintas Maskvos Konstantino Stanislavskio dramos teatru. Kova jame įvyks italių režisierius Romeo Castellucci spektaklio „Žmogiškas žmogiškų būtybių panaudojimas“ („Uso umano di esseri umani“) premjera. Pasaulinė šio spektaklio premjera pernai parodyta Bolonijoje. Tinklalapio *Colta.ru* žurnalistui Dmitrijui Renanskui italių režisierius papasakojo, kuo abu spektakliai skirsis vienas nuo kito, ir pasidalijo mintimis apie šiuolaikinę režisūrą. Pokalbį spausdiname sutrumpintą.

Perkelti spektaklį į svetimą sceną, sukurti naują versiją su naujais aktoriais režisieriu beveik visada nelengva. Ar itališka ir rusiška „Žmogiško žmogiškų būtybių panaudojimo“ versijos – du skirtinti spektakliai?

Manyčiau, kad vis dėlto tai tas pats spektaklis. Esminis skirtumas štai koks: Bolonijoje tai buvo *site-specific* – itališką versiją kūrėme iš XVI a. pastatytos ir dabar apleistos našlaicčių prieglaudos erdvės. Keista, bet net prieglaudos sienu tinko tonas priminė Giotto freskų spalvų gamą. Maskvoje, žinoma, man teko dirbtį visai kitomis sąlygomis – visiškai naujame, ką tik suremoniuotame (reikia pabrėžti, puikiai suremoniuotame) teatre. Vos tik jaime atsidūrės iškart nusprendžiau, kad visą tą grožį, visus tuos prabangius interjerus reikia paslėpti, parversti naują erdvę daiktais užverstu sandeliu. Per pagrindinių spektaklio epizodą žiūrovai patenkisi salę, chaotiškai užverstą dėžemis, skrynių-

Romeo Castellucci
©YOU-WEI-CHEN NUOTR.

mis: tam tikra prasme viskas, kas yra scenoje, man tampa uždarо karsto metafora.

Prieš pusantį metų sakėte, kad atėjus pirmai repeticijai su aktoriais spektaklis jau yra visai baigtas, bent jau popieriuje. Bet juk vienaip kuriate su bendradarbiais, su kuriais dirbate daug metų, ir kitaip, kai sumanymą tenka igvendinti su svetimais aktoriais. Ar šiuo požiūriu spektaklio sukūrimo metodai skiriasi, kai dirbate su „Societas Raffaello Sanzio“ ir kai statote „Schaubühne“ ar Maskvoje?

Metodus lieka tas pats. Repeticijų salė su aktoriais – tai ne mano darbo laukas. Tai tik užbaigimas, slėlavimas to, kas jau sugalvota. Darbo terpc (vieni ar kiti aktoriai), darbo erdvė (vieni ar kiti kultūriniai kontekstai, vienos ar kitos sceninės erdvės) – spektakliui sukurti ne tiek ir svarbus. Iš tikrujų aš kuriu būdamas vienas su savimi. Žinoma, susitikimas su aktoriais ir technikos specialistais gali pakeisti sprendimą,

bet ne radikalai. Gal tai tik illuzija, bet guodžiuosi tuo, kad konkretios aplinkybės vis dėlto nesugebės pažeikti mano sumanymo.

Koks buvo Jūsų pirmasis susitikimas su rusų aktoriais?

Tai buvo neįtikėtinai įdomi patirtis. Jūsų aktorių išsilavinimą žymi didžiulis istorijos sluoksnis, tam tikra prasme jis kontrastuoja, liepia priešintis tai kalbai, su kuria mes dirbame spektaklyje. „Žmogiškas žmogiškų būtybių panaudojimas“ tikrina kalbos ir istoriškumo, kalbos ir turinio santykį. Per pirmą repeticiją parcikalavau, kad aktoriai transliuotų emocijinį savo vaidybos turinių, nepaisydami to, kad teksta, kurį tarė, buvo gana sunku su tuo turiniu susieti. Norėčiau, kad aktoriai save vaidyba parodytu kalbos atslugi – jos išgaravimą, išnykimą. Juk neatsitiktinai spektaklis vyksta dar 9-ajame dešimtmetyje „Societas Raffaello Sanzio“ sugarolta dirbtinė ženeralisimo kalba, kai semantiui požiūriu žodis praranda efektyvumą, bet kartu igyja nepaprastai daug prasmų telepatiškame, hiperboliskame lygmenyje.

Daug Jūsų spektaklių remiasi dialogu su Renesanso tapyba, prisiminkime kad ir Antonello da Messina „Laiminantį Kristų“ – pagrindinį spektaklio „Apie Dievo sūnaus veido koncepciją“ herojų. Kuo Jus patraukė Giotto freska „Lozorius prikėlimas“, kuria rėmėtės kurdamas „Žmogišką žmogiškų būtybių panaudojimą“?

Greičiausiai jame glūdinčia drama. Daž kartą pažvelkime į Giotto šedevrą. Iš vienos pusės – prikeliamai supančių žmonių sutrikimas ir chaosas. Iš kitos – absoluti Jėzaus ramybė ir totalus, valdingas viešpa-

tavimas. Lozorius pavaizduotas kaip peteliškės kokonas – ir tai labai stipru. Ar niekad nesusimastėte, kaip stipriai šios freskos turinys prieštarauja Biblijos tekstui, pagal kurį jis nutapytą? Mes visi žinome, kaip Kristus kreipėsi į Lozorių ir ką sis jam atsakė.

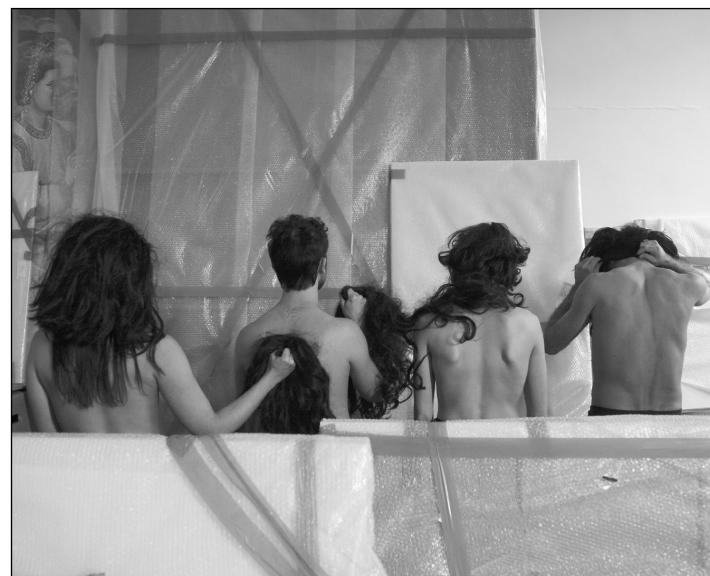
Jūsų spektaklių retrospektvą

Paryžiaus Rudens festivalyje užbaigė kartu su Teodoru Currentzisu sukurta „Šventojo pavasario“ premjera. Iš daugybės teatrinių šios partitūros interpretacijų jūsiškė versija išsiširkia bandymu perkelti Stravinskio muziką į tam tikrą aukštessnį, antžmogišką lygmenį...

vasaris“ – prievertos ikona: elektros įtampos smūgis, kurio trumpumas tik padidina intensyvumą. Galima sakyti, kad toks buvo pirmasis impulsas.

Kaip gimė „Šventojo pavasario“ – „mechaninio baletu“ konsepcija, juk spektaklio veikėjai yra ne šokėjai, o mašinos? Jūsų traktuotė pasirodė netikėtai susijusi su pirmųjų XX a. dešimtmečių Stravinskio susižavėjimu pianolomis ir mechaniniais pianinais...

Apie siužetą aš pradėjau galvoti vėliau. Manau, sutiksite, kad jis varai artimas šiuolaikinėms realijoms. Ar matėte, kad dabar kaimuo-

„Žmogiškas žmogiškų būtybių panaudojimas“

©LUCA-DEL-PIA NUOTR.

Matyt, girdėjote, kad statyti „Šventąjį pavasari“ man pasiūlė Teodoras ir tuo mane labai nustebino, nes juk nesu choreografas. Bet jis atsakė, kad būtent todėl man ir skambina. „Šventasis pavasaris“ buvo pirmo mano gyvenime simfoninio koncerto programoje ir jau tada, paaugli, mane pritrenkė tos muzikos žiaurumas. Tada Italijoje stiprėjo pankų judėjimas ir, pamenu, išeidiomas iš salės pagalvojau, kad ir kokie tie pankai, Stravinskiui jie né iš tolo neprilygsta. Buvali visiškai užbūertas „Pavasario“: kaip žinote, visiems paaugliams reikia tam tikros prievertos, Stravinskio muzika buvo tobuli jos forma – kontroliuojama prievara.

Galvodamas apie „Šventąjį pavasari“ supratau, kuo manės netenkina absoliuti dauguma jo choreografinių traktuočių: visos jos siaubingai stereotipiskos – visuose spektakliuose (net Pinos Bausch) Stravinskio muziką sugadina perdėtas vitališkumas, gyvenimą teigiantis požiūris, paverčiantis kūrinio esmę visiška beprasmybe. Švelniai tariant, Stravinskis paraše ne itin gyvenimą teigiantį kūrinį – „Šventojo pavasario“ muzika, kaip Jūs teisingai sakėte, yra antžmogiška ir kažkuria prasme net superžmogiška. Si partitūra meta išskuki žmogui: išlaikyti jos ritmą muzikantams, šokėjams, aktoriams labai sunku, praktiškai neįmanoma.

Manau, kad prievara yra Stravinskio partitūros esmė. „Šventasis pa-

ATKELTA IŠ 2 PSL.

teatro stiliui, kurį lyg ir bandyta kurti, visiškai netinkantis iliustratyvus metaforiškumas (nors iki tol nemenkiausiu metaforų užuominu nebuvo): lėtas Hedwigos plasnojimas rankomis, taip sulygintan ją su laukine antimi.

Visiškai neišku, kam šiam spektakliui tokia grandiozinė scenografija (dailininkė Monika Vébraitė). Namus iliustruojantys milžiniški plastiku uždengti metaliniai karkasai esant ryškesniam apšvietimui savo pigiu bližgesiu ima rėžti akį. Baisu net pagalvoti, kiek tenka plušetį šio teatro scenos darbininkams, turint omenyje, kad Žvejų rūmuose, kuriuose apsistota tik svečio teisėmis, nėra galimybės laikyti krūvos tokiją kaip ši spektaklių dekoraciją (gal kaip tik dėl tokijų sunkinančių aplinkybių šiame teatre itin mėgstama kuo labiau apsikrautu).

Neišku ir kam reikalingos masinės scenos, įtraukiančios daug aktorių tik siekiant pagyvinti foną,

iliustruoti veiksmą. Veikiausiai būtų buvę daug prasmingiau pasekti Oskaro Koršunovo, pastačiusio kamerinį Antono Čechovo „Žuvėdros“ variantą, pavyzdžiu. Juk akivaizdu, kad didžiauliai senovinai pastatymai, kurių, vieną kitą kartojančių, jau buvo pristatyta šimtai, nebepaveikūs.

Žinoma, Klaipėdos dramos teatras jau daugybę metų beveik nesulaukia naujų pajėgų, išskyrus štai tokius trumpalaikius kvestinių režisierų apsilankymus. Daugybę metų, tiek, kiek, rodos, būtų neįmanoma jokiam kitame teatre, čia įsitaisės tas pats vadovaujantis asmuo – Povilas Gaidys (nuo 1963 m. – Klaipėdos dramos teatro vyr. režisierius ir aktorius, 1998–2001 m. teatro vadovas, nuo 2001 m. – teatro meno vadovas).

Toks ilgas vieno žmogaus, kad ir kaip garbingai apdovanoto, vadovavimas tiesiog nesuteikia galimybų neironiškai kalbėti apie kokius nors galimus šio teatro pokyčius, bent kiek gilesnus nei atnaujintas pastatas. O tokiai atsaini meno vadovo politika, neišskiaus kriterijais tai vie-

nam, tai kitam režisierui leidžianti statyti vis taip pat greitai nuimamą spektaklį, neatsižvelgiant į tai, ar jis vertas démesio, ar ne (pvz., trumpai buvo rodomas ir sėkmės su laukės Oskaro Koršunovo spektaklis „Šaltas vaikas“), turėt įtiblogai veikti aktorių trupę. Iš šios pelkės jau pasitraukė Vytautas Anužis, Nelė Savičenko, Monika Vaičiulytė, pusiau – ir Darius Meškauskas. Žiūrint „Laukinę antį“ to nepastebėti beveik neįmanoma – nebéra Klaipėdos dramos teatre pagrindinių aktorių, o likusieji ne dėl savo kaltės sparčiai tampa vis apatiškesni ar tiesiog vis labiau pavarę.

„Laukinę antis“ net ir savo nykumu nėra kuo nors išskirtinis darbas Klaipėdos dramos teatro repertuarė. Baisu net pagalvoti, kiek čia būta tokium pastatymu kaip šis: grandioziniu, negyvu, monotonišku. Kiek jų buvo tik po kelis kartus parodyta ir patyliukais išmesta iš teatro repertuario. Ir kiek, atrodo, visai beprasmiškai, net iš savo pačių klaidų nesimokant, iššvaistyta kūrėjų ir publikos laiko, energijos ir lėšų.

se egzistuotų ritualai, primenantys tuos, apie kuriuos sukas „Šventojo pavasario“ veiksmas? Tačiau Stravinskio partitūra – apie šį tą daugiau, jis apie mūsų santykius su žeme. Dabartinių mūsų santykiai su gamta visiškai pramoniniai ir geriausiai suvokti gamtą galime tik per pramonės prizmę. Todėl iš pradžių nusprendžiau savo spektaklyje padirbėti su cheminėmis trašomis – su kažkuo, kas maksimaliai nutole nuo gamtos. Tūrinėdamas trašų rinką radau preparatą, gaminamą iš smulkintų kaulų, ir iškart supratau: štai jie, mano šokėjai – vietoj artistų „Šventąjį pavasari“ sušoks kaulų miltai.

Viskas susiklostė savaime: kaulų miltų panaudojimas – tiesioginė nuoroda į aukojimą, kuris ir yra pagrindinis „Šventojo pavasario“ aketas. Dabar jau ir žodis „aukojimas“ visiškai pamirštas, išbrauktas iš mūsų žodyno, nors pramoniniu būdu mes kasdien aukojame milijonus gyvūnų. Jie ir yra pagrindiniai mūsų spektaklio herojai. Vėliau išskilo technikos klausimas: reikėjo suprojektuoti tokias mašinas, kurios kybutų prie lubų ir organizuotų tą šokį. Mašina mūsų spektaklyje reiškia vyrišką valią, juk būtent viras verčia moteris šokti. Mašina – raumeinga vyriška jėga, kaulų miltai – nesvari moteriška plastika.

PARENGÉ K. R.

Legendomis apipinta muzika

Kinijos kultūros metų Baltijos šalyse atidarymo koncertas Nacionalinėje filharmonijoje

Algirdas Klovė

Kauno filharmonijoje (vasario 17 d.) ir Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje scenoje Vilniuje (vasario 18 d.) man teko garbė vesti Kinijos kultūros metų Lietuvoje atidarymo koncertus. Išgirdome ir pamatėme Kinijos mongolų tradicinės muzikos ansamblį „Ih Tsetsn“ iš Vidinės Mongoliros. Aišku, daugeliui kyla klausimas – kas ta Vidinė Mongolija ir kodėl ji taip vadinama? Vidinė Mongolija – autonominis regionas Kinijoje, išskirtas šiaurinėje šalies dalyje, užimantis maždaug 1,2 milijono kvadratinį kilometrų plotą ir turintis apie 25 milijonus gyventojų. Šis teritorinis-administracinis vienetas sudaro tik nedidelę dalę (apie 12 proc.) Kinijos, bet yra didesnis nei Prancūzija ir Vokietija kartu. Vidinės Mongoliros sostinė yra Hohotas, o didžiausias miestas – Baotou. Regionas ribojasi su Mongoliros valstybe ir Rusija. Mongoliros regione įteisintos dvi valstybinės kalbos – kinų (mandarinų) ir mongolų. Dešimtame amžiuje teritorijoje apsigyveno mongolai, laisvę mylinčios nepriklausomą klajoklių gentys, viduramžiais jis priklauso Mongolių imperijai, bet 1636 m. buvo įtraukta į Kinijos valdas ir pavaudinta Vidinė Mongolija, kad skirtuoti nuo Mongoliros valstybės, o patys mongolai ši regioną vadina Pictine Mongolija. Vidinės Mongoliros autonominis regionas Kinijoje buvo įkurtas 1947 metais.

Vidinės Mongoliros folkloro ansamblis „Ih Tsetsn“ buvo įkurtas 2008 metais. Mongoliškai *Ih* reiškia „platus ir dosnus“, *o tsetsn* – „išminis“. Muzikos produseris Zhu Zhizhongas subūrė vienus geriausių šio nuošalaus Kinijos regiono muzikantus į grupę, kad jie grotų savo muziką viso pasaulio publikai. Žinoma, tai įvyko Pekine, nes šis miestas yra tinkamiausias aktyviai muzikinei veiklai. Taigi „Ih Tsetsn“ yra etninis mongolų ansamblis, reziduojantis Pekine, nors jo nariai užaugo Vidinės Mongoliros lygumose. Grupė sudaro septyni muzikantai. Atlikėjai gimė piemenų šeimose ir dar jauystėje iš savo tėvų bei kitų liaudies atlikėjų pradėjo mokyti groti mongolišku *morin khuur* („arkliagaliu“)

smiuiku) bei kitais instrumentais (2008 m. dvistogis mongoliškas smiuikas *morin khuur*, kurio grifas puošiamas arklio galva, buvo paskelbtas UNESCO kultūros paveldo objektu). Vėliau muzikantai išstojo į profesionalios muzikos mokyklas, kur mokėsi pagal akademines taisykles groti savo instrumentais, galėjo siekti aukšto meistriškumo. Baigę studijas kiekvienas pradėjo karjerą Vidinės Mongoliros meno trupėse kaip profesionalus atlikėjas. Norintieji patekti į meno kolektyvus, turi būti įvaldė strykinius ir gnaibomuosi styginius liaudies instrumentus. Taip pat turi mokėti dainuoti *khoomei* (gerkliniu, obertoniniu dainavimu). Kickvienas jų yra pasirodes Kinijos Centrinėje televizijoje ir laimėjęs prestižinių prizų įvairiuose nacionaliniuose ir tarptautiniuose konkursuose. Jie atstovauja naujai jaunuji Mongoliros atlikėjų kartai,

Ansamblis „Ih Tsetsn“

novinė technika, kurią pasitelkės dainininkas vienu metu išgauna keilių aukščių garsus. Orui keliaujant iš plaučių per balso stygas, gerklę, lūpas, garsas pradeda rezonuoti. Gerklino dainavimo specialistai sugeba valdyti rezonansus taip, kad išryškėtų skirtingų tonų garsai (pagrindinis tonas ir šalutiniai obertonai). Toks dainavimo būdas gyvuoja ne tik Mongoliuje, bet ir Tuvuje, Tibete. Šiaurės Europoje ši stilių yra įvaldė samiai, Šiaurės Amerikoje – inuitai, šiek tiek kitoks, tačiau vis tiek obertoninis dainavimas gyvuoja ir Pietų Afrikoje. Mongoliros kraštovaizdis labai dešingas šiam dainavimo stiliumi – dainininkai neretai keliaudavo išskodami tinkamo kalno, uolos ar upės, kur jų dainavimas gerai suskambėtu. Gamta dažnai suteikdavo balsui tinkama atspalvį, kurį vėliau dainininkas bandydavo pertekti kitose vietose. Dainuodami mongo-

maja. Pavydi moteris nupjovė arkliai sparnus, taigi jis negalėjo skristi ir mirė. Sielvartaujantis piemuo pasidarė smiuką su arklio galva iš sparnų netekusios arklio odos ir grojo juo širdį gniaužiančias dainas apie savo žirgą. Kita legenda byloja apie berniuko vardu Suho išradimą. Balto arklio dvasia apsireiškė jam sapne ir paaikiškino, kaip pasigaminti instrumentą iš arklio kūno. Taigi pirmasis instrumentas buvo sumontuotas taip – jo grifa sudarė arklio kaulai, stygomis tapo supinti plaukai, medinį korpusą dengė arklio oda, o viską užbaigę viršuje išpjauysta arklio galva.

Panašių instrumentų galima rasti Kinijoje, Turkijoje, Tuvuje, Kirgizoje ir kituose Azijos kraštose.

Aišku, šiandien mums, stebintems iš šalies, sunku pasakyti, kiek muzikoję, kurių girdėjome koncerte, yra autentiškumo, archajiškumo ar vertibių. Klausydamas gali išgirsti sąsajų su kinška kultūra, tačiau visai tikėtina, kad ši muzika, nors ir būdama tikrai sena, mongoliška (tradicija puikiai juntama), ilgus šimtmecius išgyvenusi kitoje valstybėje, galėjo šiek tiek kisti ar igauti kitai kultūrai būdingų elementų. Be to, laikas veikia bet kokią, net ir labai seną ir savotišką kultūrą, gyvenimas modernėja, norom nenorom paveikdamas muzikos formą, skambėjimą, elementus. Štai todėl kai kurie instrumentai šiandien atrodo ir skamba kiek kitaip nei, tarkime, XVII amžiuje. Šiaip ar taip, mums ši muzika skamba egzotiškai. Karta iš kartos mongolių gyvenimas buvo būdas – puikus pagalbininkas. Beje, šiam dainavimui tinkamai atsirokeleisti labai padeda muzikos instrumentai.

Ypač brangus kiekvienam mongoliui instrumentas *morin khuur* taip pat įtrauktas į UNESCO reprezentacinių nematerialaus žmonijos paveldo sąrašą. Tai medinis, trapcios formas korpuso, ilgo grifo, pasibaigiančio išdrožta arklio galva, dvistogis strykinis muzikos instrumentas. Kitai ne daugelio kitų liaudies muzikos instrumentų, jo forma yra nusistovėjusi. Viena legenda pasakoja, kad jaunas piemuo Namjilis gavo dovanų skraidant arklį. Pasibaigus jis norėjo skristi susitiki su savo myli-

gi žirgai lekia net tada, kai kamados suveržtos. Dėl savo mylimosios laimės aš keliauju, nors kelionė tokią ilgą“ ir pan. Trečioji tema, žinoma, skirta didžiojo vado Čingischano garbinimui. Daugybė mongolų tautosakos pavyzdžių pasakoja apie tai: „Jo kariauna drebina pievas, o jo kalavijas žvanga. Jis gimė kovoti ir kovoja su neapykanta. Visa laiką iki to ir visą laiką po to jis yra šventas viešpats Čingischanas. Jis paukojo savo gyvenimą Mongolijai ir jos pievoms, lygumoms.“ Valdovo Čingischano paveldas yra neįkainojamas palikimas ir vertybė tuo besidžiuojančiai tautai.

Pastaraisiais metais grupė „Ih Tsetsn“ pasirodė ne tik prestižinėse Kinijos koncertų salėse, bet ir gastoilioja Europos šalyse, 2014 m. dalyvavo JAV „Smithsonian Folklife“ festivalyje Vašingtone ir „China Now“ festivalyje Toronto „Harbourfront“ centre Kanadoje. Ši sąrašą dabar jau galima papildyti svarbiausiomis Lietuvos ir Estijos koncertų salėmis.

Man labai pasisekė, nes išgirdau du ansamblio pasiodymus, stebējau repeticijas, kartu muzikavome scenoje, pamokiau svečius pagrobi lietuvių liaudies šokį „Kiškelis“. Bendravau su šiaisiai žmonėmis drauge keliaudamas, vakarodamas po koncertų, kartu sutikdamas Naujuosius metus pagal rytiečių kalendorių, pažindamas jų tradicijas. Repeticijose ne kartą apémė pavydas matant, kaip disciplinuotai ir tvarkingai šie žmonės dirba, kaip gražiai bendrauja, kaip lengvai čia pat išsprendžiami visi iškilę sunkumai. Muzikantai labai paprasti, tikri kolektyvo nariai, nors kiekvienas jų yra puikus solistas. Kaip ir kodėl šis nuostabus kolektyvas atvyko į Lietuvą? 2015 m. Lietuvos nacionalinė filharmonija bendradarbiaudama su Latvijos ir Estijos koncertinėmis organizacijomis rengia Kinijos kultūros metus Baltijos šalyse. Ši mainių programą jau vykdoma antrus metus ir siemet planuojama pristatyti įvairių kinų muzikos žanru kolektyvus. Kinijos kultūros metų Baltijos šalyse programą remia Kinijos Liaudies Respublikos kultūros ministerija, Kinijos LR ambasada Lietuvoje.

Premjeros

LNOBT atidaro zuikių mokyklą

„Šimtas zuikių susirinko, net žaliai girelė linko. Pakalbėjė, pasitare, jie mokyklą atidarė.“ Šios daugeliui žinomas Eduardo Mičzelaičio poemos vaikams „Zuikis Puikis“ eilutės netrukus pavirs muzikos garsais, o pamokanti istorija – kamerine opera vaikams. Kovo 14 ir 15 d. Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre numatyta Sigitos Mickio operos vaikams „Zuikis Puikis“ premjera. Naujasis spektaklis bus rodomas teatro Kamerinėje salėje ir pakeis iki tol šioje erdvėje vai-

kams rodytą „Buratiną“ pagal Jurį Gaižausko muziką.

„Zuikis Puikis“ – tai linksma ir pamokanti istorija patiemas mažiausiai operos žiūrovams. 3–7 metų vaikai turės galimybę ne tik stebėti spektaklį, bet ir jame dalyvauti. Draugė su operos veikėjais vaikai dainuos, žais ir mokysis zuikių mokyklos pamokose. Spektaklyje dainuos jauni solistai – LNOBT operos stažuotojai, taip pat dalyvaujančios aktoriai, šokėjai bei teatro Vaikų operos studijos choristai. LNOBT orkestru instrumentiniam ansamblui diriguos pastatymo muzikos vadovas Juozas Mantas Jauniškis.

Pirmą kartą LNOBT nuskambės

kompozitorius Sigitas Mickis (g. 1969) muzika. Nemažai muzikos parašės Keistuolių teatrui, kuriame buvo pastatytas ir pirmoji jo opera vaikams „Mamulė Mū“, S. Mickis 2012 m. dalyvavo LNOBT ir Lietuvos kompozitorų sajungos surengtame kamerinės operos vaikams konkurse ir 2013 m. buvo išrinktas jo nugalėtoju. Šitaip S. Mickis siūlyta opera „Zuikis Puikis“, kuriai jis pats paraše ir libretą, pateko į LNOBT kūrybinius planus.

Statyti naujają veikalą savo mažiausiai žiūrovams teatras subūrė šaunią komandą, vadovaujamą režisierės ir choreografinės Jūratės Sodytės. Pirmasis savarankiškas

J. Sodytės režisūrinis darbas LNOBT buvo 2014 m. Europos operos dienoms skirtas J.S. Bacho „Kavos kantatos“ pastatymas, o kaip režisieriu asistentė ji dirbo operą „Madam Butterflai“, „Žydrė“, „Eugenijus Oneginas“, „Sevilijos kirpejas“ ir daugelį kitų pastatymuose.

Pirmą kartą LNOBT išvyksime ir scenografo Kristijono Sipario, kostiumų dailininkės Neringos Keršytės, šviesų dailininko Justo Jacevičiaus darbus.

Spektaklyje dainuos esami ir būvę LNOBT operos stažuotojai Šarūnas Šapalas ir Rokas Šveisteris (Griežtasis mokytojas) bei Aistė Miknytė ir Vilija Mikštaitė (Griež-

toji mokytoja). Zuikį Puikį skirtiniose sudėtyse vaidins aktoriai Tomas Dapšauskas ir Tomas Pukys, taip pat dalyvaujančios Sandra Liubertaitė (Zuikienė, Vilkas), Eleina Malikienė (Kopūstas), Kamile Narkutė (Sargiukas), Kamilė Sulcaitė (Lapė), Giedrė Kučinskaitė (Ežys) ir Goda Viliūtė (Varna).

Lakštutės vaidmenį atliks orkestro smuikininkė. Vaikų operos studijos vadovė Samanta Bielskytė.

„Zuikis Puikis“ taip pat bus rodomas kovo 28, balandžio 11, 18, 25, gegužės 17 ir 24 d. Pastatymo partneris – Lietuvos kompozitorų sąjunga.

LNOBT INF.

Gidas karo piligrimams

Paroda „Konfliktas. Laikas. Fotografija“ Londone

Agnė Narušytė

Kalbos apie karą primena būseną prieš dvidešimt ketverius metus. Tada, vaikšiodami palei barikadas, irgi svarstėme: gelbės mus pasaulis ar ne? O kodėl turėtų? – pagalvojau Londone, „Tate Modern“ galerijoje žiūrėdama parodą „Konfliktas. Laikas. Fotografija“ („Conflict. Time. Photography“). Priešingai nei tikėjausi, Lietuva ten yra. Tačiau tai, kaip ji yra, verčia manyti, kad būtume ramiai paaukoti.

Konfliktai po laiko

Paroda sukonstruota neįprastai. Vietoje karų istorijos randi pasakojimą apie užmarštį ir mėginiimus ją įveikti. Konfliktų pasekmes liudinčios fotografijos sugrupuotos ne pagal įvykio vietą ir laiką, o pagal laiko atstumą, skiriantį įvykį ir „jo“ fotografavimo momentą. Todėl skirtingu laikotarpiu konfliktai atsiduria vienas šalia kito ir tampa abstrakcija. Abstraktus istorijos laikas, priešingai, virsta konkretiui išgyvenimu. Pradėjės beveik tamestaše, kai kažkas baisaus atsitiko, žiūrovas vedamas per žmonijos kartas tolyn – kad stebėtų ir kolektyvinėje, ir savo atmintyje pamažu vėstanti traumos prisiminimą. Pirmoje salėje ji ar jis mato po bombos sprogimo į dangų kylančius dūmus Afganistane (Luc Delahaye), atominį debesį virš Hirosimos (Toshio Fukada) ir sustengusį Vietnamo kontūzyto JAV jūrų pėstininko žvilgsnį (Don McCullin). Paskui mato po kelių dienų ištuštėjusius miestus bombų išdaužytomis sienomis, po kelių mėnesių į mūšių nusiaubtus kaimus ir miestus patraukdavo turistai, nešini „Michelino“ gidais, kuriuose galėjai rasti paveldo paminklų griuvėsių nuotraukas. Šie „piligrimai“ išsiusdavo šimtus milijonų atvirukų, kad namiškiai pamatyti sugriovimų mastą. Garsaus architektūrinio paminklo griuvėsių teikė naujų vizualinių įspūdžių, kuo galima įsitikinti padairius po Pierre'o Antony-Thouret užfiksotą Reimsą. Kilnus tikslas – atstatyti gražiąją katedrą – negalėjo paslėpti šiu „Reklaminių kelionių į Pragara“, kaip jas pavadino austrių kritikas Karlas Krausas, moralinės dviprasmybės: „Ryte gauni laikraštį. Perskaity, kaip patogiai tau sutvarkytas išgyvenimas. Sužinai, kad pusantro milijono žmonių mirtinai nukraujavo toje pačioje vietoje, kur ir vynas, ir kava, ir visa kita įtraukta į kainą.“

Mathews nieko nebeprisimenantį peizažą užpildo archyvuose rastomis asmeninėmis istorijomis – fotografuoja vietas, kur buvo sušaudyti iš Vakarų fronto dezertyravę britų, prancūzų ir belgų kareivai, tiksliai tą pačią dieną ir valandą. Kai nieko nebelieka, pagarbai fotografuoja paminklų ir archyvų tyla. O štai XIX a. konfliktų vicos buvo fotografuojamos „dėl grožio“. Pavyzdys – Jules'o Andrieu užfiksotu Paryžiaus komunos sugriautų pastatų karkasai. Atrodo, jis traukė praeities ir dabarties tapatumo šiurpuly: tarp lūženų tebestovinčios klasicistinės kolonus primena, kas atsitiko Romos imperijai, nepaisant jų galybės.

Panašu, kad iki Antrojo pasaulinio karo žvilgsnis į konfliktų pasekmes buvo daugiau kultūrinis nei trauminis. Vos kelioms savaitėms pračiaus po mūšio, žurnalai spausdinavo emocingus straipsnius apie sunaikintas kultūros vertėbes. Po kelių mėnesių į mūšių nusiaubtus kaimus ir miestus patraukdavo turistai, nešini „Michelino“ gidais, kuriuose galėjai rasti paveldo paminklų griuvėsių nuotraukas. Šie „piligrimai“ išsiusdavo šimtus milijonų atvirukų, kad namiškiai pamatyti sugriovimų mastą. Garsaus architektūrinio paminklo griuvėsių teikė naujų vizualinių įspūdžių, kuo galima įsitikinti padairius po Pierre'o Antony-Thouret užfiksotą Reimsą. Kilnus tikslas – atstatyti gražiąją katedrą – negalėjo paslėpti šiu „Reklaminių kelionių į Pragara“, kaip jas pavadino austrių kritikas Karlas Krausas, moralinės dviprasmybės: „Ryte gauni laikraštį. Perskaity, kaip patogiai tau sutvarkytas išgyvenimas. Sužinai, kad pusantro milijono žmonių mirtinai nukraujavo toje pačioje vietoje, kur ir vynas, ir kava, ir visa kita įtraukta į kainą.“

Nepavaizduojama

Smurto vaizdai, raše Susan Sontag, tik skatinia abejingą vartojimą, nes karo patirties vis tiek „negalima suprasti, negalima įsivaizduoti“, todėl fotografija sažiningiausia tada, kai kalba apie šią neįmanomybę (Susan Sontag, *Apie kitų skausmą / Regarding the Pain of Others*, Picador, 2004, p. 98). Dauguma parodos autorų taip ir daro – kalba nutylėjimais ir simboliais palikdami mirtį vaizduotei. Gal todėl „The Observer“ kritikė Laura Cumming bodisi fotografijų vienodomu: „Ap-skritai – ir tai stebina – ši paroda rodo pačius žmones kaip mėgstamčius tuštumą, griuvėsius ir nebūti. Dažnai atrodo, kad menininkai pasirinkti dėl to, kad domisi pastatų griaūčiais ir sužeistais peizažais.“ (*The Observer*, 2014 11 30) Bet ji gerokai supaprastina – peizažai sužeisti skirtinai.

Beliala stebėtis anos kultūros požiūriu į masinę mirtį, kuris taip skiriasi nuo mūsiškio. Dabar karų vicos ir aukos fotografuojamos galvojant apie ateitį – tai dėl jos taip atkakliai siekiama sužildyti atminties lavoną, prevencinių užaštrinant kitų skausmą. Po 21 metų Hirosimose ir Nagasakyje fotografai vis randa veidus subjaurojusių randų, tą akimirka sustojusiu laikrodžiu. Po 37-eriu – išsilydzusių studentės dėžutę su karbonizuotais ryžiais ir žirniais. Po 99 metų Chloe Dewe

šešėlis, kaip atsitiko kareiviu, kuoro siluetą po trijų savaicių užfiksavo Matsumoto Eiichi – išdegintą sienoje. Tas nuo žmogaus atskirtas šešėlis – tikra ontologinė nesamo-nė – yra šiurpėsnis karo liudijimas nei žaizdos, kurių galima pasidaryti ir apsideginus verdančia arbata. Dūmuose išlikusio Fukados virpilio po kelių valandų nebejmanoma atkurti. Po 65 metų belieka, kaip Nobuyoshiui Arakiui, kas ryta fotografuoti dangų iš savo balkono – „išsivalyti akis“, kaip jis sako. Visas devynias dienas tarp Hirosimos ir Nagasakio bombardavimo sukačių danguje plaukia vis kitokie debesys, bet jų nesupainiosi su sprogimo dūmais, nors faktūra panaši. Dangus irgi veikia, bet silpniau, nes jam galima suteikti kokią tik nori reikšmę.

seniai pasibaigus karui surasti simboliai sustingę, o Fukados dūmai juoda, nors tai – tik fotografija. Jie užburia žvilgsnį panašiai kaip į bokštus dvynius įsirėžiančio lėktuvo vaizdas, kuris tejudėjo tik tiek, kiek ši fotografija. Tai – tik iš ilgai trukusio konflikto iškirpta laiko kilpa, kurioje pagauta sąmonė nebegali mastyti. Kol ji taip sukasi aplink savo ašį, įvykių priežastys dingsta ten, apacijoje, kur laksto apokalipę išgyvenę žmogučiai.

Politinis aspektas

Vis dėlto, nors paroda siūlo atsiriboti nuo politikos ir į karus žvelgti filosofiskai, to neįmanoma padaryti. Galų gale vis tiek „iššoki“ iš vaizdo kilpos ir pažvelgi į viską iš savo geopolitinio taško. Pats paro-

paslapties mišiniu, persmelktu netvarumo nuojauta. Fizinis ir estetinis nuotolis leidžia nevirsti „druskos stulpų“ žvalgantį atgal.

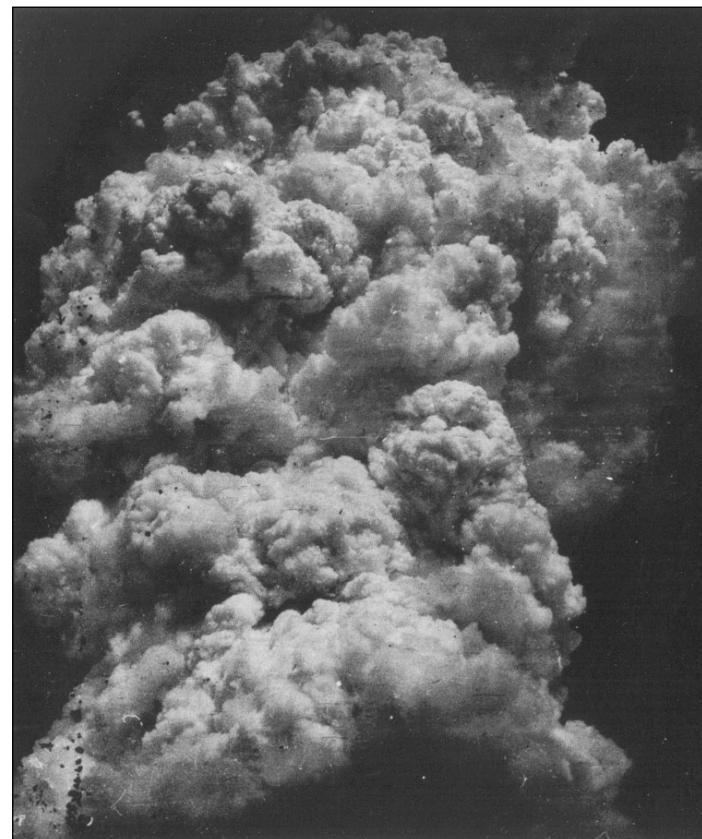
Aš virtau druskos stulpu išvydusi Indrės Šerpytės medinius namukus (Šerpytė gimė Lietuvoje, bet jos šeima išsikraustė į Didžiąją Britaniją, čia ji baigė mokslus ir tapo menininkę). Kol atėjau į tą salę, pamaičiau tiek užmirštų karų, kad Baltijos šalyse sunaikintų ir išvežtų žmonių skaičiai ēmė atrodyti menki. Galvojau: normalu, kad tai ir vėl liks nepaminėta. Ir štai – staiga – namukai, kuriuose enkavedistai tardydavo ir kankindavo suimtuosius visoje Lietuvoje. Namukus išdrožė meistras pagal Šerpytės surastas senas fotografijas. Susidomėjusi šia tema, ji esą tikėjosi rasti „gerai išsaugotas memorialines vietas“, bet rado apliečius, nykstančius pastatus. Todėl juos išsaugojo mediniu pavadinu – ir aklinais uždarė istoriją. Juodame fotografijų fone jie tarsi tolsta į kosmoso tamšą nusinešdami kankinamų riksmą. Tai veikė stipriau nei grūvėsių ar tuščių peizažų fotografijos, apsimetančios, kad kažką dar galima atgaivinti.

Tačiau išėjusi iš parodos supratau ir apgaulė. Šerpytės namukai ir buvo vienintelis kūrinys, kuriuo užsimenama apie sovietų nusikaltimus. Nežinantis konteksto supras tik tai, kad lietuviams ne itin rūpi išsaugoti istorinę atmintį. Galima sakyti, kad kuratorius čia nuoseklus: juk ši paroda nėra karų istorija, jos tema kaip tik ir yra laike blėstanti konflikto atmintis. Bet kai pasirūpinama parodyti visus svarbiausius XX amžiaus ir dabarties konfliktus, o nutylima tik viena gigantiška dabar kariaujanti valstybė, tai negali nebūti politika. Nors gal kuratorius tiesiog patingėjo: nesivargino tyrinėti buvusios Sovietų Sajungos fotografijos masyvo ir paėmė tai, kas buvo „po ranka“ – Barkeris jau buvo rašęs įzanga Šerpytės knygai. Žinoma, dauguma šio nutylėjimo nepastebės, kaip nepastebėjo recenzentai. Taigi paroda rodo ir *savo pačios norą užmiršti*.

Pabaigai

Ir kaip tik dėl to į šią parodą versta užsukti būnant Londone. Atskyries fotografijas nuo Jose užfiksotų konflikto realijų, kuratorius sudarė sąlygas pažvelgti kritiškai į save pačius – į pastangų griauti, o paskui atstatinėti absurdiskumą, į reklaminių atminties kultūros melą ir į begalinę nebūties gamybą, kurios tik nedidelę atkarpą dar tespėjo užfiksoti fotografija. Karo turizmas viada klestės!

Paroda veikia iki kovo 15 d.
„Tate Modern“ galerija
(Bankside, Londonas SE1 9TG)
Dirba sekundiniai-ketvirtadieniai 10-18 val., penktadieniai-šeštadieniai 10-22 val.

Toshio Fukada, „Branduolinio sprogimo grybas – mažiau nei dvidešimt minučių po sprogimo“. 1945 m.

Tokia pat abstrakcija yra ir Kuveito dykuma, kurią iš lėktuvo ir pažemėjas fotografuoja Sophie Ristelhueber, pračiaus septyniems mėnesiams nuo bombardavimų. Nors jai rūpėjo karų padarytos žaizdos, šios tankais išvažinėto smėlio fotografijos papras tai iliustruoja tekstus apie tai, kaip technologijos pakeitė karą, kai galima šaudyti į taikinius žiūrint į kompiuterio ekraną, nebematant aukos kančiu.

Simboliai ramina, nes leidžia patikėti mirties prasmingumu, nuteikia filosofiskai. Štai Paulis Virilio: 1958 m. atostogaudamas Bretanėje vaikštinėja po pliažą ir pamato monumentalius vokiečių bunkerius, pastatytus laukiant puolimo iš britų salų. Virilio jie tampa karų mašinos, gaminančios nesati, simboliai. Iki 1965 m. jis nufotografuoja visą gynybinę liniją ir surengia parodą „Bunkerų archeologija“ (1975), ją lydi filosofą išgarsinus knyga. Bet

dos kuratorius, „Tate Modern“ fotografijos skyriaus direktorius Simonas Bakeris neslepia žiūrėjus japonų akimis – Hirosimos ir Nagasakio bombardavimais parodoje pristatomas nuo pirmųjų minučių po sprogimo iki refleksijų pračiaus 65-criems metams. Matome visas traumos išgyvėjimo ir gydymo stadijas – nuodidingo atominio debesies, propagandinių brošiūrų, kad gyvenimas teisiasi, neužitraukiančiu kūno žaizdu iki meditacijos lėtai išlankstant Kikui Kawados „Žemėlapį“ ir Araių žvilgsnių į dangų gydantius nuo vėžio radioterapija. Japonų naratyvas susieja visus konfliktus, kurie kiti gal būtų išsibarstę ir nepaveikti. Bet vis kirbėjo išdavikė mintis: britų mastyti apie karą Japonijoje patogu – tai toli, kalti lieka amerikiečiai, o ir patys japonai kare nebuvo šventuoliai. O svarbiausia, jų fotografinė kultūra išskirkia ypatinį vizualumu – mąsliu žiaurumo ir

Fotografinių atvaizdų skaitymo pradžiamokslis

Virginijaus Kinčinaičio „Fotoregos pratimai“ kaip duomenų bazė

Virginijus Kinčinaitis. Fotoregos pratimai. Vilnius: Lietuvos fotomenininkų sąjungos Fotografijos fondas, 2014.

Jurij Dobriakov

Dėstydamas įvairius su vizualine kultūra susijusius dalykus taikomųjų kūrybinų specialybų praktikams susiduriu su vis tuo pačiu klausimu. Kaip paskatinti tuos santykinių gausius vaizdo kūrimo ir kitokių technologijų vartotojus (o kartu ir apskritai didžiajā dalį technologizuotos visuomenės narių) ne tik „rašyti“, bet ir skaitant atvaizdus? Technologijų, ypač fotografinių, šiandien išmokstama visiškai intuityviai, „bandymų ir klaidų“ (angl. *trial and error*) būdu, neskaitant visų tų teorinių tekštų, kuriais jos apaugo per savo raidos istoriją. Fotografinios refleksija ir vizualinis raštūumas tampa uždaryti savotiškame *literati*, „pašvestuji“ gete. Kasdienis atvaizdų kūrimas ir jo apmąstymas – du skirtiniai, dažnai nesusiskrantys ir nesuskalbantys pasauly.

Virginijaus Kinčinaičio tekstu rinktinė „Fotoregos pratimai“ yra vienas galimų būdų kalbėti apie fotografinios kultūrą tai „nerefleksyvai“ auditorijai. Tai nėra fotografinios filosofijos ar teorijos knyga, greičiau nustebimų įvairių fotografinių formų akivaizdoje dokumentas, ir tuo ji galėtų būti artima daugeliui su fotografiniai susiduriančių

žmonių. Kaip Agnė Narušytė atkreipė dėmesį per knygos pristatyti, Kinčinaitis yra ne tiek teoretikas, kiek rašytojas – kaip ir Susan Sontag, su kurios chrestomatinė knyga „Apie fotografiją“ jo leidinį pirmiausia norisi lyginti. Kinčinaičio kalbėjimas yra labai poetiškas, nors kartu ir blaivai kritiškas. Akiavizdu, kad su fotografija jis sieja didžiąją dalį gyvenimo trunkantis romanas, nors iki galo jos apžavams jis niekada nepasiduoda.

„Fotoregos pratimai“ skirti tiems, kuri galbūt jau perskaite Sontag knygą ir nori judėti toliau, link šiuolaikinės fotografijos teritorijų, kurių jis jau nespėjo apžvelgti (taip pat tiems, kurie jos dar neskaityti – Kinčinaičio tekstuose praktiškai nėra jokių ribų, trukdančių pradėti nuo pradžiai), bet dar nėra pribrendę tokiemis veikalams kaip Roland'o Barthes'o „Camera lucida“ ar Vilémo Flusserio „Link fotografijos filosofijos“. Juolab kad pats Kinčinaitis dažnai adaptuoja šių kertinių autorų idėjas fotografijos teorijos konteksta menkiai išmanantiems skaitojams. Kitaip tariant, „Fotoregos pratimai“ yra fotografinių atvaizdų skaitymo pradžiamokslis, subalansuotas lietuviškai auditorijai. Kinčinaitis moka stebėtis fotografija ir tą nuostabą pertiekti kitiems.

Su Kinčinaičio plėtojamų temų spektru bent siek tiek pažįstami skaitojai tikriausiai jau pastebėjo

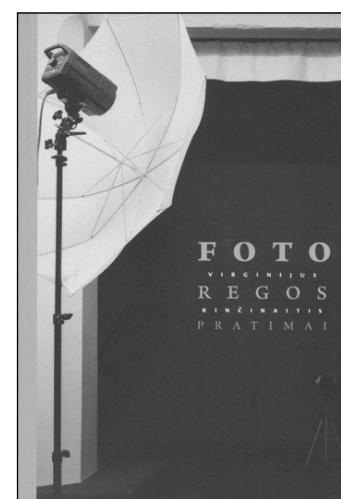
specifinę jo „nišą“ apie fotografiją, rašančių lietuvių autorų rate. Jis yra tarsi tiltas tarp tų, kurie kalba vien tik apie profesionalią autorinę meninę fotografiją ir dažnai nepastebi visų kitų reiškinii, vykstančių populiariosios kultūros bei kasdienio technologijų naudojimo srityje, ir tų, kuriems kalbėjimas apie tradicinę fotografiją lygus anachronizmu. I Kinčinaičio akiratį patenka bemaž viskas, ir apie viską jis turi ką pasakyti savo individualia kalba.

Šioje knygoje tai visiškai atsiškleidžia, nes joje galima rasti tekštų ir apie autorui imponuojančias žinomiausias meninės lietuviškos fotografijos asmenybes (Algimantą Aleksandravičių, Stanislovą Žvirgždą, Romualdą Rakauską, Aleksandrą Macijauską. Vytautą Balčytį ir kt.), ir apie jaunesnės kartos konceptualesnių srovių atstovus (Gytį Skudžinską, Ugnį Gelgudą, Eglę Deltuvaitę, Arturą Valiaugą), sostinėje mažiau matomus ir žinomus Šiaulių, Panevėžio ir kitų miestų fotografas arba fotografinius reiškinius, su menine fotografija nesusijusius apskritai. Chronologiskai nesunku pastebėti, kad naujesniuose tekstuose Kinčinaitį akivaizdžiai vis labiau domina pastarieji. Galbūt jam, kaip ir man, meninė fotografija, kaip reiškinys ir tema, tam tikra prasme išsišėmė (nors, žinoma, ir joje vis dar pasitaiko staigmenų, verčiančių iš naujo permąstyti tai,

ką jau tarsi puikiai ir visiems laikams žinojai).

Knygoje išryškėja ir Kinčinaičiu aritmiausios temos, kurios įvairiais pavaldais vis išnyra skirtinguose tekstuose. Tai geismas, erotizmas, gyvūniškumas, kraštovaizdis ir miestovaizdis, archyvas ir fotografinis performatyvumas. Šias temas aptariai ir kiti autorai, tiesiog Kinčinaitis jas plėtoja, ko gero, nuosekliausiai, vis rasdamas progą prie jų sugrįžti.

Vis dėlto dar kartą prisimenant paralelę su Sontag „Apie fotografiją“, kuri taip pat yra skirtingu metu publikuotų esė rinkinys, tenka konstatuoti, kad „Fotoregos pratimams“ labai trūksta gero redagavimo arba gal net labiau „kuravimo“, dėl to sunku ją skaityti kaip vientišką leidinį. Nors dauguma tekštų yra panašaus eseciniui pobūdžio, tarp jų pasitaiko ir pastebimai „iškrentančių“ akademinių straipsnių su daug citatų, išnašų ir kitų neišvenčiamų mokslo stilius atributų, pavyzdžiu, tekstas „Vokiškos absoliutaus kino paieškos“. Kitas svarbus trūkumas – daugelis tekštų buvo parašyti konkretiems leidiniams ar konkrečiomis progomis (pavyzdžiu, kaip almanachų ar katalogų pratarmės arba parodų recenzijos), bet praktiškai niekur ta faktografinė informacija, išskyrus straipsnio publikavimo metus, nėra nurodoma. Skaitytojui, nežinančiam fotografinio gyvenimo konteksto ir ne-

numananciam, apie kokius „auto-rius“, „parodas“ ar „leidinius“ kalbama viename ar kitame tekste, beiliks spėlioti. Be to, kai kuriuose tekstuose praktiškai žodis i žodį kartoja tos pačios pastraipos. Skaitant tuos tekstus kaip atskirus skirtingu metu ir skirtingose vietose publikuotus straipsnius tai gal ir nėra problema, bet tokio pobūdžio leidinyje panašios spragos gerokai sumažina jo videntumo pojūtį ir universalią vertę. Kruopščesnis turinio redagavimas galėjo tą problemą išspręsti.

Straipsnyje „Avangardinio kino montažas kompiuterio ekrane“ Kinčinaitis referuodamas į medijų teoretiko Levo Manovičiaus idėjas kalba apie „duomenų bazės“ estetiką avangardiniame kine ir šiuolaikinėje skaitmeninių technologijų aplinkoje. Šiai estetikai būdinga tai, kad kuriami nebe nuoseklūs linijiniai naratyvai, o savotiški turinio fragmentų archyvai, duomenų bazės, iš kurių galima bet kokia tvarka ištrauktis skirtingus elementus ir sumontuoti naujas siužetines linijas. Tam tikra prasme ir pati knyga „Fotoregos pratimai“ panaši į tokią fotografinių nustebimų duomenų bazę – su visomis teigiamomis ir neigiamomis pasekmėmis.

Odė vasarai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

gyvina eksponuojamas nuotraukas ir, rodos, vaizduojami žmonės vaikštinėja jau ne ant Palangos tilto, o čia pat. Negana to, pasigirsta anksčiau negirdėti garsai: vasarinės saulės traškesys iš tos baltos, sakytm, per regimos šviesos, smėlio smiltelių čiužėjimas, jaučiamas daugiaplanėse nuotraukose, galiausiai paties miesto – Palangos – garsas. Atrodo, jog šie garsai nekinta metų metus ir būtent tėstimumą, o ne kaitą menininkas ir nori pavaizduoti žūrovui eidamas žingsnelis po žingsnelio kasmet ir dėliodamas vasarą su vis tais pačiais (arba vis kitokiais) savo gyvenimą tėsinčiais atostogautojais. Tačiau tėstimumas apčiuopiamas ne tik taip. Kunčiaus darbus fotografijos galerijai paskolinio Modernaus meno centras, Šiaulių „Aušros“ muziejus ir Lietuvos dailės muziejus. Be jų rodomi ir dar niekur neeksponuoti autoriaus negatyvai. Suskaitmenintų negatyvų projekcijos pratęsia kiekvieną chronologinę tvarką eksponuojamą kadrą.

Nencigsiu, šią parodą aplankiau

jau ne vieną kartą, vis norédama įsitikinti, ar žmonės nuotraukose ir šių „sujudės“ ir vėl vaizdas išsiše sėmonėje, o gal – ir kiek už jos ribų, palieistas Autoriaus (mat eksponatai – menininko rankomis daryti atspaudai). Ir man jie iš tiesų atgijo. I galvą iškart lenda gerai žinomas pasakų veikėjos Alisos žodžiai: „Tai bent! – pamanė Alisa. – Mačiau daug nesišypsančių kačių, bet katės šypsena be pačios katės! Kaip gyva, nieko keistesnio nesu mačiusi.“ (Lewis Carroll, *Alisa Stebuklų šalyje ir Vėidrodžių karalystėje*, Vilnius: Alma littera, 2001, p. 83.) Ir tikrai – fenomenalu matyti judančius žmones nejudančioje plokštumoje ar jausti vasarą ir jos lengvumą be pačios vasaros. Žinau, galbūt tai skambia naivokai, tačiau, kaip minėjau, šioje parodoje man viskas apsiverčė ir, matyt, vartėsi dar ilgai. Parodos anotacijoje pateikiamos ištraukos iš Skirmanto Valiulio pokalbio su Kunčiumi, publikuoto „Nemune“, 2002 m. 7–8 numeryje: „Gal žmonės prie jūros pastovesni, atsiduoda jū-

Algimantas Kunčius, „Sekmadieniai prie jūros. Palanga 1965–2014“. 8-asis dešimtmetis

ros terapijai. Bet jų laikynei vis viena įvairi, ryškėja charakterio savybės, gal ir socialumas.“ Taip ir rodosi minioje besifotografuojantys, besimaudantys, besideginantys žmonės smėlio duobutes bekasančiu vaikų šurmulyje. Ir visi skirtinės: vieni žvelgia į jūros tolius, kiti džiaugiasi karštais-čeburekais-šaltulumi, treti mėtosi kamuoliu. Ir kiekvienas kitoks: liūdnas, linksmas,

besiilsintis. Tiki, čia jau metai nebe-svarbūs – žmonės išlieka tokie pat, kad ir kiek laiko prabėgtu.

Algimanto Kunčiaus „Sekmadieniai prie jūros. Palanga 1965–2014“ veriasi nelyginant dėlionė – ar tai būtų asmeninių fotografo užrašai, ar besitęsiančios laiko slinkties įvaizdinimas, ar žmonių tarpusavio santykijų ir kiekvieno individualaus charakterio fiksavimas, ar dar vel-

nai žino kas. Visa tai sieja bendrumas. Kickviena vasara turi savo sau-lę ir lengvą vėjelį, kickvienas, išėjęs iš paplūdimio, nusivalo prie basukojų prilipusį smėlį. Tarsi atsisveikindamas. Iki ryt.

Paroda veikia iki kovo 1 d.
Kauno fotografijos galerija
(Vilniaus g. 2, Kaunas)

Bendruomenė ir atmintis

Dainius Liškevičiaus projektas „Ramybė“

Daiva Citvarienė

Viena svarbiausių temų, išskylančių daugelyje bendruomenėmis parametru meno projektų – bendruomenių istorija arba atmintis. Prie tokios temos reikšmės neabejotinai prisideda tai, kad XX a. pabaiga, kaip beje, ir XIX a. pabaiga, buvo paženklinta atminties krizės: šiuolaikinės visuomenės kaltinamos tuo, kad „nepagydoma serga amnezija“, neturi „gyvos atminties“, istorio sąmoningumo ir t.t. Kita vertus, jos apibūdinamos kaip kenciančios nuo „atminties apsėdimo“, išgyvenančios muziejų maniją, minėjimų epidemiją ir aistrą paveldui.

Anot kai kurijų atminties tyrinėtojų, šios viešo ir privataus memoralizavimo strategijos liudija apie šiuolaikinės visuomenės išgyvenamą užmarštės baimę. Kita vertus, šiandieninės atminties kultūros skatinia naujos istorijos rašymą – kaip teigia prancūzų istorikas Pierre'as Nora, atmintis naujo žavesio ir svarbos igavo kaip „nuskriaustųjų, jėzistujų ir nelaiminguju revanšas, kaip istorija tų, kurie neturėjo teisės į istoriją“.

Daugelis autorų sako, kad atmintis praturtina pilietinę visuomenę, ugdo mūsų demokratinę teisę į tiesą. Atmintis, prisidedanti prie savimonės kūrimo, leidžia mums naujai įvertinti savo galimybes, skatinia savarankiškai veikti. Be to, atmintis, suprantama kaip tai, kas perduodama iš praeities dabarčiai, yra esminė bet kokio kolektivo funkcionavimui, nes kiekvienai grupei reikia kolektivinės savimonės. Ši atminties ir tradicijos grandinė leidžia visuomenėms eiti į priekį, save reprodukuoti, o kartu ir keisti.

Paulas Ricœuras, Cvetanas Todorovas ir Avishai'us Margalitas tvirtina, kad atmintis turi būti įvertinta pagal tai, kaip ji geba padėti kitiems. Pracities atmintis gali būti mums naudinga, jei ji ne tik reprodukuoja atmintį, bet ir tarna užteisingumui. Atmintis, kuria pasinaudojama įtvirinant tam tikras praeities versijas kaip „teisingesnes“, gali skatinti konfliktaus. Tačiau kai atmintis yra atvira, ji gali tapti bendradarbiavimo ir dialogo su praeitimis priemone.

Vis dėlto atmintis ne tik suteikia visuomenės grupėms tapatybę ir stabilių, bet ir turi pasipričišinimo, konflikto ir pokyčių potencialą. Konfliktuojanti, arba kontramtintis (Michelio Foucault pasiūlyta savoka *contre-mémoire*), apibūdina kitus balsus, kurie buvo priversti ilgai tylieti. Kaip alternatyvus naratyvas, kvestionuojantis dominuojantį diskursą, kontramtintis turi politinę reikšmę. Kvestionuodama dominojančią praeities modelį, kontramtintis atmintį paverčia „ginčytina teritorija“.

Atmintis (dažnai trauminė) ir bendros patirties pojūtis suburia atminkinių bendruomenes ir yra esminė ju gyvavimo sąlyga. Didžioji mūsų bendravimo dalis vyksta šios atminkinių bendruomenėse, tai suteikia mums saugumo jausmą ir pade-

da užmegzti socialinius ryšius. Be to, atminkinių bendruomenės taip galiapti „filtrais“, jungiančiais istoriją ir biografiją į lemiančias būdus, kuriais priimamos viešai artikuliuojamos atmintys.

Atminčių bendruomenės tampa tyrimų objektais ir šiuolaikinio meno praktiko. Jau ne vieną dešimtmetyj menas yra tapęs viena iš mnemonikos praktikų, padedančių objektyvizuoti atmintį. Menininkus domina tos visuomenės grupės, kurios iki šiol neturėjo galimybės kalbėti apie savo istoriją, kurią atmintis ilgą laiką buvo palikta užmarščiai ar nustumta į Istorijos pakraščius. Meninė kūryba atminties problematikos lauke dažnai prisideda prie „didžiųjų naratyvų“ kvestionavimo, kontramtintių, ilgai nesulaukus istorikų dėmesio, atvėrimo.

Nuo latini domėjimasi praeitimi Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų Rytų Europos šalių, būtų galima interpretuoti kaip atsaką į destabilizuojančias permainas, kaip baimės ar nerimo dėl dabarties simptomą. Be to, okupacijos metais menininkai (ir ne tik jie) neturėjo galimybės kalbėti apie savo istoriją – nei apie tautos istoriją, nei apie savo šeimų istorijas, likimus tų, kurie buvo ištremti,

tradicijos: bendruomenė kartu švęsdavo namo įkūrimo sukaktį, su šeimomis vykdavo į išlikusias téviškes, buvo organizuojamos ekskursijos po svarbias istorines vietas. Namų teritorija skyrėsi savo išpuoselėta aplinka, kurioje bendruomenė viešai demonstravo draudžiamus patriotinius jausmus, taigi tam tikra prasme kūrė prarasto kaimo idilę ir tėsė ikikupacinės Lietuvos kultūrines tradicijas.

Vieta. Vieta, iš kurios žmogus yra kilęs ar kurioje gyvena, yra vienas svarbiausių žmogaus gyvenimo veiksnių, lemiančių jo tapatybės formavimą. Istoriniai, fiziniai ir kultūriniai jos atributai lemia tai, ką mes žinome ir kaip mes matome, išreiškia ir atspindi joje gyvenančiųjų (ar gyvenusiuju) požiūrių ir vertėbes. Be to, vietoje susijungia laikas ir erdvė, čia nuolat vyksta fiziniai ir simboliniai pokyčiai, pripildantys vietą daugybė istorijų ir suteikiantys jai istorinę reikšmę bei simbolinę vertę. Projekte „Ramybė“ menininko vaidystės namas tampa reikšminga reprezentacijos priemone, tam tikra mnemoninė sistema, persipynusia su menininko ir bendruomenės istorija. Taigi namas tapo atminties vieta, leidžiančia grįžti į praeitį ir kar-

Dainius Liškevičius, projekto „Ramybė“ fragmentas. 2014 m.

svarbūs tuo, kad jie žymi asmeninių ir kolektivinių istorijų susirkimą ir kartu apibrėžia asmens tapatybę.

Kita vertus, projekto liudija ir tam tikrą užmarštės baimę. Daugelis atminties tyrinėtojų teigia, kad šiuolaikinėje netikrumo ir užmarštės visuomenėje atmintis tampa tam tikru „inkaru“ (Andreas Huyssen, Pierre Nora). Tai tarsi bandymas užfiksuoti tai, kas nyksta, kas gresia pradinti be pėdsako – atmintis apie vaikystę, apie bendruomenę, kurios fiziškai greitai nebėlks. Taigi tai kartu ir istorinio teisinguo paliudijimas.

Vertinant ši projekto dalyvavimo estetikos kontekste, reikėtų konstatuoti, kad Jame pagrindinių vaidmenų atlieka autonominė individualaus menininko figūra, tarianti avangardinio meno tradicijas. Bendruomenės dalyvavimo ar įsitrukimo lygmuo čia lieka antraeilis, nors šio projekto dokumentiškam pobūdžiu būdingas tam tikras empatišumas, tapatinimasis su jo herojais. Jei remsimės bendruomeninių menų praktiko ir teoretiko Granto Kesterio nuo statomis, dialogiška estetika yra neatsiejama nuo empatiškos identifikacijos. Per empatiją ne tik išmokstame užslopinti savo poreikius, bet ir, tiesiogine to žodžio prasme, iš naujo apibrėžiame save ir savo sąsajas su kita. Todėl svarbu pastebėti ir tai, kad viešas bendruomenės istorijos papasakojimas ir pristatymas tapo reikšmingu įvykiu šios bendruomenės gyvenime (anot Liškevičiaus, namo gyventojai dalyvavo parodos atidaryme, planuoja jos pristatymą Kauno mieste), o sovietmečiu saugotos vertybės ir tylios šeimų istorijos šiandien prisideda prie nacionalinio lietuvių tautos istorinio naratyvo kūrimo.

Tyrimą remia Lietuvos mokslo taryba, projekto Nr. MIP-094/2013.

AUTORAIUS MŪRAUKO

Dainius Liškevičius, projekto „Ramybė“ fragmentas. 2014 m.

nužudyti ar kankinti. Taigi atgavus Neprikalauomybę atėjo metas, kaip sakė Nora, iš naujo įtvirtinti tautos tapatybę. Kaip ir daugelis posovietinių šalių menininkų, jau kelis pastaruosius dešimtmecius lietuvių kūrėjai ēmėsi permastytį tautos istoriją, dažnai pasitelkdamis kontramtintis – sovietmečiu užmirštas ar nutylėtas istorijas.

Vienas naujausių tokio permastymo atveju – Dainius Liškevičiaus projektas „Ramybė“. 2014 m. Nacionalinėje dailės galerijoje veikusioje Baltijos šalių ir Šveicarijos šiuolaikinio meno parodoje „Istorijų pasakojimas“ eksponuotas projektas ne tik „muziciškai“ ir dokumentiškai pristato vieno namo istoriją, bet kartu tyrinėja bendruomenės atmintį. Šioje instalacijoje pasakoja viena tipinio blokinio namo Kauñe istorija. Jo gyventojai – atvykę iš įvairių Lietuvos vietovių, dažniausiai gavę kompensaciją už nusavintus namus ir jų žemę. Be sovietmečiu draudžiamų tradicinių švenčių, šiame name buvo kuriamas ir savos

Dainius Liškevičius, projekto „Ramybė“ fragmentas. 2014 m.

Drašūs filmai

Kino formos eksperimentai Berlinalės „Forumo“ programoje

Aistė Račaitytė

Berlyno kino festivalio „Forumo“ programos filmai atrenkami atsižvelgiant į kūrėjų menines ambicijas, naujų raiškos formų ir aktualų temų dermę. Tai – dražiausia festivalio programa, kurioje susitinka debiutuojančios ir gerai žinomos režisieriai; filmuose dažnai persipina dokumentikos, vaidybinių ir eksperimentinių kino elementai. Svarbiausia, kad kūriniai atspindėtų universalą kūrėjų aplinką, mentalitetą, o kartu ir jų individualybę.

„Forumo“ programos kryptį žymi ir originalios retrospektyvos. Šiemet buvo rodomi keli Vakarų mažai kam žinomo Japonijos kino meistro Kono Ichikawos filmai. Režisierių domino socialinės ir politinės japonų visuomenės gyvenimo aktualijos bei istorijos permastymas. Vie name garsiausiai savo filmu – 1935 m. filmo perdibinyje „Aktoriaus kerštas“ („Yukinojo henge“, 1963) – Ichikawa nukelia į XVIII a. Japoniją ir tradicinio kabuki teatro užkulisius. Sėkmės lydimas aktorius susiduria su žmonėmis, atsakingais už jo tėvų mirtį, ir imasi keršto plano.

Kita svarbi Berlinalės „Forumo“ kryptis – dokumentiniai filmai Holokausto tema. Šiemet „Asinchronu“ potemėje „Forumas“ parodė danksčiai rodytus filmus. Vienas jų – „Iš miško“ („Me'kivun ha'yaar“, 2004). Jo atspirties tašku tapo režisierių poros Limor Pinashof Ben Yosef ir Yarona Kaftori Ben Yosefo perskaitytas vilniečio žurnalisto Kazimiero Sakowicziaus (?–1944) karo metais rašytas dienoraštis, pirmą kartą lenkų kalba išleistas 1999 metais. Jame užfiksuotas už kelių šimtų metų nuo jo namų, Panerijų miške, vykdytos žudynės. Režisierių domino klausimas, kaip jie elgtusi,

jei savo kaimynystėje girdėtų nesiliaujančius šūvius ir žinotų, kad vienai greta vyksta masinės beginklių žmonių žudynės. Filme kalbinami Paneriuose tebegyvenantys žmonės, kurie dar prisimena, kas pardavinėjo nuo žydų kūnų nuvilkus drabužius ir auksinius dantis. Filmas konstatoja nepatogią tiesą – antisemitams 300 žydų buvo tolygūs 300 prieš, o lietuviams – 300 porų batų.

Apolitiški, nešališki ir beemocijos Sakowicziaus liudijimai šokiruoja savo šaltakraujiškumu. Tarp detalių žudynių aprašymų autorius įterpia dienos orų aprašymą ir pan. Besikeičiančios filmo nuotaikos, apimančios ir šmaikščius karo metų kasdienybės prisiminimus, ir sukreciančius išgyvenusių žydų pasakojimus, užčiuopia groteskišką žmogaus būties paradoksą – net ir baisiausių įvykių akivaizdoje jis dažniausiai žiūri savęs, galiausiai prisitaiko. Abejingumas, iškaitomas filme kalbinamų žmonių veiduose, rodos, nepasikeitė nuo pat karo metų. Paaiškiai kaip Claude'o Lanzmanno „Shoah“, ir šiam filme atskleidžia gūžtis verčiantis lietuvių ir lenkų abejingumas bei antisemitizmas ir nesantaika tarp vienamė kaiame gyvenančių skirtingu tautybių žmonių.

Filme vis pasikartojantis Panerijų miško motyvas, rudeninių lapų margumyne besilepiantys laiko ženkli primena kraupią tiesą – nusikaltimo vieta prieš 60 metų, ko gero, atrodė lygiai taip pat. Kuriant šį filmą dalyvavo kino režisierius Saulius Beržinis, bene vienintelis Lietuvos kine atkakliai keliantis dažniausiai ignoruojamus su Holokaustu susijusius klausimus, esminius tolesnei jaunosių valstybės raidai.

„Iš miško“ buvo rodomas kartu su „Oskaru“ nominuoto Davido Bergmano, Haimo Gouri, Jacques'o

Ehrlich, Miriam Novitch ir Zvi Shneero filmu „81-as smūgis“ („Ha'makah ha'shmonim ve'ahat“, 1977). Abu priklauso kino ir videomeno instituto „Arsenal“ neseniai restauruotai filmų Holokausto tema kolekcijai.

Politinės krypties nuo pat įkūrimo besilaikantis festivalis šiemet įteikė garbės apdovanojimą – „Aukšsinę kamerą“ – Maskvos kino muziejaus įkūrėjui Naumui Kleimanui, kurio įkvepiančią asmenybę atskleidė „Forumo“ programoje parodytas režisierės Tatjanos Brandrup dokumentinis filmas „Kinas: viešas reikalas“ („Cinema: A Public Affair“). Vienu iš *perestroikos* simbolų laikytas muziejus buvo išvarytas iš specialiai jam pastatyto pastato, jis tapo benamiu, pernai didžiulį atgarsį visame pasaulyje sukėlė Kleimano atleidimas iš direktooriaus pareigų. Muziejuas darbuotojų, lankytųjų ir Naumo Kleimano pasakojimai filme atskleidžia, kokia svarbi muziejaus ir apskritai kultūros įtaka formuoja laisvą ir atvirą visuomenę, kas dabar trukdo vykdyti muziejaus misiją.

„Forumo“ programoje išnyksta dokumentikos, naratyvinio kino ir videomeno ribos, daugelis filmų išsiskiria hibridiškais žanrais ir escistinė forma. Toks buvo ir vienas jdomiausiu šiu metų Berlinalės filmų – jaunos graikų menininkės Evangelios Kranioti „Egzotika, erotika ir visa kita“ („Exotica, Erotica, Etc.“). Vaizdo menininkė kroviniuose laivas leidosi į tolimal kelionę, kurioje atliko tyrimą apie šiuolaikines sienas – uostamiesčių prostitutes, laukiančias toli nuo namų atsidūrusių jūreivius.

Režisierė laisvai pina mito, nuogos realybės ir melancholiškos senos prostitutės Sendi sąmonės srauto linijas. Skaityti nemokanti moteris natūraliai, barokine kalbėjimo ma-

„Kinas: viešas reikalas“

niera pasakoja savo intymią istoriją ir ilgesi pašlesliai praeicių, o jos romantizuoti jaunystės dienų prisiminimai supriekinami su šiuolaikinių uostamiesčių pilkuma, banaliai suetiimi, deheroizuotais jūreiviais, pavargusiosioms prostitutės akimis.

Kranioti kamera fiksuoja vaizdas – ilgi ledynų kadrų ir uostamiesčių šviesos, vanduo, ledas, metalas, bangų mūša – ilgai sužadina egzistencinius būties apmastybus. „Egzotika, erotika ir visa kita“ – tai počiai amžinųjų klausimų – laisvės, moters ir vyrų santykii, išgyvenimo, meilės ir artumo ilgesio – kontempliacija.

Dar vienas esminis šiu metų „Forumo“ programos komponentas – kino klasikos perdibinai. Ugandos režisierių kolektivas „Yes! That's Us“, pasitelkę neorealinius Vittorio De Sicos „Dviračių vagis“, bandė užčiuopti dabartinę šalies realybę filme „Boda boda vagys“ („Abaabi ba boda boda“), pasakojančiai apie šalies sostinės Kampalos vagišius. Prancūzų režisierės Claire Angelių filmo „Tas gigantiškas žemės vagojimas“ („Ce gigantesque retournement de la terre“) atspirties tašku tapo Jeano Gremillono 1945 m. filmas „Auštant birželio 6-ajai“ („Le six juin et l'aube“). Skambant senojo filmo pasakotojo balsui, režisierė tyrinėja, kaip pasikeitė Normanijos kraštovaizdis praėjus 70 metų po karo pabaigos. Kanadietių režisierius Guy Madinnas liko ištikimas savo eksperimentiniams stiliumi, jis ir

„Forumo“ programa aktuali ir tuo, kad rodo stiliaus ir temų pozitūrių drąsus filmus, kurie, jei ne premjera Berlyne, vargu ar sudomintų kitų festivalių programų sudarytojus, o kino teatru planuotojams pasiroydyst pernelyg sudėtingi.

Žiūrėdamis šias scenas apie Krisą jau žinosime daugiau. Jis bus pasakės, kad gailisi ne nukautuoj, bet to, kad nepavyko apsaugoti savo draugų. Eastwoodas ši teiginį liepia pakartoti kelius kartus ir jo nesupaprastina, nes visą filmą verčia žiūrovus balansuoti tarp noro žavėtis Kailu ir nesugebėjimo pateisinti jo veiklos. Ypač tada, kai irakiečiai filme vadiniams tik laukiniams ir rodomi viena spalva – žiaurūs, negailestingi, fanatiški. Apsispręsti, žinoma, būtų lengviau, jei filmo veikėjas bū-

tų fiktyvus personažas. Tačiau Chrisas Kyle'as (1974–2013) – realus žmogus, viena Irako karo legendų, snaiperis, oficialiai nukovės 160 prieš ir pats žuvęs nuo kito karo veterano kulkos jau namuose, JAV. Baigės kariškio karjerą Kyle'as dar spėjo parašyti knygą, tapusią filmo pagrindu.

Filmo pradžioje Eastwoodas Kriso tévo lūpomis pateikia dar vieną paaiškinimą. Tėvas pasakoja sūnumus, kad pasaulyje gyvena romios avys, žiaurūs vilkai ir sarginiai šunys, kurie turi apsaugoti avis. Ši mintis iširėj į Kriso atmintį. Užaugęs Tekse ir iš pradžių pabandė dirbtį kaubojumi, Krisas nusprenādžia tapti kareiviu 1998 m, kai terroristai susprogdina JAV ambasadą Tanzanijoje. Fizinė ir psichinė išvermė jį atveda į elitinius dalinius, o 2011-ųjų rugpjūtį – į Iraką. Eastwoodas chronologiskai rodo keturias savo herojaus kampanijas Irake, pertraukdamas pasakojimą vaikystės prisiminimais ir paskui asmeninio gyvenimo scenomis, mat Kriso žmona Taja (Sienna Miller) negali susitaikyti su tuo, kad vyras yra toli ir rizikuoja gyvybe. Karinio ir tai-kaus gyvenimo paralelės kartais nuskamba gana komiškai, ypač kai jau nusitaikęs ir prieš Krisas skambina žmonai, kad pasakyti ją mylyntis. Kita vertus, kaip tik tokios scenos ir atskleidžia šiuolaikinio karo ypatybes. Cooperio meistriškumas šios scenose ypač akivaizdus, nes aktorius tiksliai pajunta, kada sustoti.

Karo Irake scenos palieka didžiausią išpūdį. Be patoso ar melodramatiškų efektų režisierius virtuoziškai rodo karo kasdienybę: amerikiečiai namas po namo šukuo-

ja didžiulus ištuštėjusius miestus, ieškodami teroristų, o juos saugoti turi tokie kaip Krisas snaiperai. Šios scenos kartais primena klasikinius vesternus, kuriuose ir išgarsėjo Eastwoodas. Bet kartu ir įrodo, kad 84-erių režisierius dabar, ko gero, yra vienintelis klasikinės amerikiečių kino tradicijos tėsėjas. Net nuspėjama finalinės Kriso ir arabų teroristo Mustafos (Sammy Sheik) dvikovos (tai vienintelė išgalvota siužeto linija) scena priverčia žavėtis tokios režisūros paveikumu.

Tačiau „Amerikiečių snaiperis“ sužavėjo žiūrovus (filmas jau uždirbo per 300 milijonų dolerių), bijau, ne tik Eastwoodo meistriškumu. Režisierius neduoda vienprasmiskų atsakymų: ko verta kad ir scena bare, kai Krisas telefonu prisipazįsta žmonai jau seniai esąs JAV, bet nesugebą gržti namo. Tačiau būtent Krisas po laidotuvių sako Taja, esąjo draugas žuvo tik todėl, kad pradėjo abejoti karo prasme. Gal „Amerikiečių snaiperio“ žiūrovams taip pat reikia tokio tikėjimo ir filmas sugeba jį duoti?

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Nauji filmai

„Amerikiečių snaiperis“

Clinto Eastwoodo filmuose vaisai dažnai tampa aukomis. Jie kenčia suaugusiu prievertą, mirštą, juos išduoda artimieji: „Tobulame pasaulyje“ (1993) iš kalėjimo pabėgę nusikalteliai pagrobia berniuką. Filme „Mistinė upė“ (2003) sekusiai išnaudotas vaikas suaugęs tam-pa žudiku. „Laumės vaiko“ (2008) herojės sūnelis taip pat pagrobiamas, o policija motinai grąžina ne jos vaiką... Naujausias Eastwoodo filmas „Amerikiečių snaiperis“ („American Sniper“, JAV, 2014) prasideja scena, kai herojus sprendžia, ar šauti į berniuką, kuriam ką tik į rankas motina padavė granatą. Pamatai, kad amerikiečių kariams iškilo reali grėsmė, snaiperis šauna. Tai pirmoji Kriso Kailo (Bradley Cooper) auka filme „Amerikiečių snaiperiui“ ipusėjus, bus dar viena panaši scena. Berniukas Faludžos gatvėje pakels ką tik Kailo nukauto teroristo granatsvaidį, o snaiperis mintysis prasys jį neimti ginklo. Dar vieną vaiką filme arabas teroristas nužudys tiesiog grąžtu.

Prasideda Vokiško kino dienos

11 naujų filmų iš vokiškai kalbančio Europos regiono

Vasario 25 d. – kovo 21 d. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių kino teatruose vyks Vokiško kino dienos. Bus parodyta 11 naujų filmų iš vokiškai kalbančio Europos regiono – Vokietijos, Austrijos ir Šveicarijos.

Vokiško kino dienas Vilniuje atidarys vokiečių, austrių ir šveicarų bendros gamybos komedija – Benjamin Heisenbergo „Superego ir Tu“ („Über-Ich und Du“, 2014). Filmo herojai – smulkus sukcijus ir pašaulinio garso psichoanalitikas, kuris jaunystėje neapdairiai flirtavo su nacizmu. Nikas, bégdamas nuo skolų išmušinėtojų, išsilaužia į tariamai tuščią vilą jūros pakrantėje. Tačiau čia jis iškart susiduria ne tik su vilos šeimininku Kurtu Ledigu, bet ir su jo dukra bei televizijos grupe. Tad Niukui visai lengva apsimesti, kad yra pasamdytas prižiūrėti senyvą ir nelabai įgalu namų šeimininką. Šis taip pat pasinaudous Niku kaip šansu išvengti dukters globos. Heisenbergs žongliuoja žanrais, tad sunkiasvorė psichologinė drama akimirkniu gali virsti farsu, o froidiški simboliai – gana abejotinai juokeliais. Tačiau lietuvių žiūrovams gerai pažįstamo André Wilms ir Georgo Friedricho duetas filme tikrai vertas dėmesio.

Johanneso Naberio satyros „Kanibalų metas“ („Zeit der Kannibalen“, Vokietija, 2014) veikėjai – taip pat du vyrai, verslo konsultantai Kaijas ir Frankas. Jau šešti metai jie keliauja po įvairias trečiojo pasaulio šalis ir moko vietinius, kaip siekti pelno. Ateitis atrodo šviesi, nes „mokiniai“ netruksta. Tačiau kai netikėtai išskili kliūtis jų karjerai, prasidės tikras kanibalų laikas.

Jauno režisieriaus Boros Dagte-kino komedijos „Fack ju Göhte“ (Vokietija, 2013) protagonistas Zekis – iš kalėjimo ką tik išejęs vagis, kuris bando atgauti po gimnazijos sporto sale paslėptą grobį. Kad ig-

vendintų savo planą, jis turi apsi-mesti mokytoju. Visų nuostabai, jam pavyksta suvaldyti pačią blo-gausią klasę mokykloje.

Nors šiu dienų vokiečių kine daug gana specifinė humoru jauso komedijų, vis dėlto didesnio su-sidomėjimo vertos kinematografininkų pastangos kalbėti apie savo amžininkus, jų problemas, moralines dilemas. Toks yra prieš metus Berlinalės konkurse parodytas Edwardo Bergerio „Džekas“ („Jack“, Vokietija, 2014). Filmo herojus – dešimtmmetis Džekas. Bernuko mama dažnai palieka jam globoti jaunesnį brolį, kartais ji net pamiršta iš vakarėlių grįžti namo. Džekas nuosirdžiai rūpinasi broliuku, tačiau atsakomybės naštajam akivaizdžiai per sunki, ypač tada, kai pasiskaita paliktas ir bejėgis.

Režisierės ir aktorių Feo Aladag filmas „Tarp skirtinų pasaulių“ („Zwischen Welten“, Vokietija, 2013) taip pat kalba apie atsakomybę. Jis perkels i šių dienų Afganistaną. Filmo herojus – Bundesverwaltungo karys Jisperis, kuriam pavesta apginti vieną kaimą nuo talibų. Kaip ir lietuvių žiūrovams matytame filme „Kai mes išeinam“, režisierė ir šiame domina skirtinų kultūrų žmonių gebėjimas suprasti vieną kitą, padėti ištikus nelaimei.

Europos režisieriai dažnai imasi imigrantų, jaunimo nusikalstamumo, miesto gaujų temų. Jos gyldenamos ir keliuose Vokiško kino dienų fil-muose. Umuto Dago „Neuzglaistomi plyšiai betone“ („Risse im Beton“, Austrija, 2014) pasakoja apie sunkų priemiestių gyventojų gyvenimą, bandymą išsiveržti iš užburto skurdo rato. Filmo protagonistas Ertanas buvo apkaltintas žmogžudyste ir narkotiku platinimu. Jis nuteisiamas kalėti 15 metų, tačiau už gerą elgesį paleidžiamas anksčiau. Vyras grįžta tikslėdamas, kad pradės naują

gyvenimą, tačiau ten, kur jis užaugo, mažai kas pasikeitė. Seni draugai valdo priemiestio gyvenimą, o jaunuoliai priversti tapti narkotikų platintojais. Vienas jų – penkilometris svajotojas Michailas, kurį augina vieniša mama. Režisierius ne iškart atskleidžia, kas sieja Ertaną ir Michailą, jis neskubėdamas, tirštindamas artėjančios katastrofos nuoautą, kuria jausmai paremtą pasakojamą apie atleidimą ir viltį.

Šveicarų režisierės Sabine Boss filmas „Čia aš, varatarius“ („Der Goalie bin ich“, Šveicarija, 2014) su-kurtas pagal rašytojo Pedro Lenzo romaną. Filmo veikėjas Goalis taip pat grįžta į giminaijų miestą po kalėjime praleistų metų ir nori pradėti gyventi iš naujo, be narkotikų. Tačiau norėdamas ką nors pradėti, turi atsisiekti su praeitim. Lenzo romanas yra išverstas į lietuvių kalbą, tik šiaulietaiška tarme. Po filmo peržiūros (kovo 2 d. 19 val., „Skalvijos“ kino teatre) įvyks rašytojo susitikimas su žiūrovais bei skaitojojais. Po kalbijų veš romano vertėjai Rimantas Kmita ir Markas Roduneris.

Iš dramatiškų ar komiškų kasdie-nybės istorijų išskirkis aktoriaus ir režisieriaus Dominiko Grafo filmas „Mylimos seserys“ („Die geliebten Schwestern“, Vokietija, 2013). Filmas rodo meilės trikampį, kurio dalys – vienės didžiausių vokiečių poetų Friedrichas Schilleris ir dvi seserys aristokratės Charlotte ir Carolina von Lengefeld. Jų meilės istorija prasidėja 1788-aisiais, kai jaunas poetas dar tik tikisi sulaukti šlovės. Režisierius, regis, neapsi-sprendė, kas jam svarbiau – pasako-jimas apie istorines permainas, lite-ratūros vaidmenį ir istorijos prasmę, psychologinę meilės drama ar kostiuminis filmas. Kartu Grafas, regis, zaidžia su žiūrovais, kurdamas ga-na intertekstualų ir įvairiausios in-formacijos prisodrintą reginį, tad

„Čia aš, varatarius“

kickvienas šiame ilgame ir spalvin-game filme ras sau ką nors įdomaus.

Vokietija, Austrija ir Šveicarija pastaraisiais dešimtmeciais išskiri-a itin įdomiu dokumentiniu kinu. Šiemet dienu programoje bus paro-dytu trys svarbių festivalių dėmesio sulaukę dokumentiniai filmai.

Ulrike's Zimmermann „Vulva 3.0“ („Vulva 3.0“, 2014) pernai atsidūrė tarp labiausiai aptarinėjamų Berlinalės filmų. Režisierės dème-sio centre – moters lyties organas, jo unikalumas bei su juo susiję mū-sų visuomenės tabu. „Vulva 3.0“ – tai ir gana kontroversiškas pasakojimas apie moters lyties organų rodymą. I šio filmo peržiūrą (vasario 26 d. 18 val., „Pasakos“ kino teatre, Vilniuje) ir diskusiją su žiūrovais atvyks fil-mo režisierė. Taip pat dalyvaus ly-čių lygibės ekspertė Margarita Jankauskaitė, diskusiją moderuos Tolerantiško jaunimo asociacijos pī-mininkė Jūratė Juškaitė.

Šveicarų režisierius Peteris Liechti 2009-aisiais už filmą „Vabzdžių gar-sai – mumijos užrašai“ pelnė geriausio Europos dokumentinio filmo ap-dovanojimą. Liechti iš tų kūrėjų, kurie nuolat keičia dokumentinio kino sampratą, plečia jo ribas. Ne išimtis ir jo filmas „Tėvo sodas – ma-

no tėvų meilė“ („Vaters Garten – die Liebe meiner Eltern“, Šveicarija, 2013), kuriame režisierius pasako-ja apie 62 metus trunkančią savo tē-vu santuoką ir jų kasdienybę.

Austrų režisieriu Stefaną Ruzo-witzki, kuris yra pelnęs „Oskarą“ už vaidybinį filmą apie nacių kon-klageryje SS įkurtą pinigų padirbinči-jimo „fabriką“, ir toliau domina nacizmo tema. Filme „Radikalus blogis“ („Das radikal Böse“, 2013) jis klausia, kaip galėjo atsitikti, kad paprasti žmonės – jauni vyrai ir seimų tėvai – Antrojo pasaulinio karo metais ta-po žudikais? Ypač jį domina tie na-cių kariai, kurie 1941–1943 m. žudė civilius gyventojus žydus Ryti Euro-poje. Režisierius pasitelkė žudi-kų dienoraščius, teismų protokolus, mokslininkų komentarus ir psicho-logų eksperimentus. I ši klausimą po filmo bandys atsakyti ir Lietuvos istorikai (vasario 27 d. po 18 val. se-anu), po filmo peržiūros kino te-atre „Pasaka“ Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto alumnų draugija surengs diskusiją „Holokaustas: kaltė ir jos atmintis“.

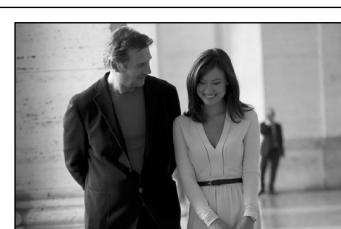
Plačiau apie filmus ir jų rodymo vietas: www.goethe.de/lietuva/vkd

PAGAL RENGĖJU INF.

Rodo TV

Demagogijos įkaitai

Paskutiniu metu beveik kiekvie-nas filmas sulaukia kad ir ne „Oskaro“, itin jaudinančio lietuvius, bet kokio nors blizgučio – prizo, apdova-nojimo, interneto ir kitokij liaupsui. Jaunas ispanų režisierius J.A. Bayonas iškart po siaubo filmo „Prieglauda“ taip pat sulaukė daugybės komplimentų, kurie jam, deja, neišėjo į naują. LNK švyrakar (27 d. 22.25) parodys jo filmą „Pragaras rojuje“ (2011), kuriame režisierius vėl grį-žo prie šeimos ryšių temos, tik ši-kart jau rodydamas realų siaubą – 2004-ųjų gruodį Tailandą nusiaubusi cunamij. Filmo herojai – trys vaikai ir jų tėvai, kuriuos suvaidino Naomi Watts (už ši ligoninėje atsidūrusios sunkiai sergančios moters vaid-meinė) ji buvo nominuota „Oskaru“) ir Ewanas McGregoras, taip pat turi savo prototipus. Ekstremalus išban-dymai, regis, sustiprino ir jų santuo-ką. Nemegstu panašių filmų, nes iš jų kaip amalas sklinda ta demago-gija, kurią Europos šalių vadovai

„Trečias žmogus“

taip pamėgo paskutiniaisiai metais, kal-bėdami, kad Ukraina ir Rusija turi su-sitarti geruoju. Jie elgiasi kaip Bayonas – ima realią, kruviną tragediją ir bando prie jos prikliuoti savo poli-tiskai korektišką plakateli.

Prieš kiekvieną operaciją Watts herojei sakoma: „Užsimerkite ir pa-galvokite apie ką nors malonus.“ Galiu tik įsivaizduoti, ką jos vetejoje atsakytu kito filmo (beje, apdovanoto „Oskaru“ už geriausią scenarijų) – Jasono Reitmano 2007 m. komedi-jos „Džuna“ (BTW, kovo 4 d. 21.30) herojė. Nėščiai vyresniųjų klasėjų mo-kinė Džuna (Ellen Page) ieško po-ros, kuriai galėtų atiduoti savo dar negimus kūdikį. Džuna – ne infan-tilė, ji savarankiška asmenybė, to-dėl ir įdomu stebeti, kaip mergina

bandys susidoroti su ne pačia ma-loniusia situacija. Tiesa, jai padės ir rūpestingas tėtis (ką tik „Oskaru“ apdovanotas J.K. Simmonsas).

„Džuna“ – tipiškas JAV nepri-klausomųjų filmas: pigus, rodantis paprastų žmonių realybę bei svajo-nes, bet kartu ambicingas, nes pri-verstas įrodinėti didžiajai kino in-dustrijai, kad turi teisę egzistuoti. Reitmano kūrinys skiriasi gal tik ne tokia tiesmukiška išvada, juk Džunos apsisprendimą lemia ne tik merginos elgesys, ne vienam žiūrovui iš pradžių pasirodysiantis ciniškas, bet ir noras, kad visiems viskas būtų gerai.

Tokiu noru kupini ir kitu šios sa-vaitės filmų veikėjai. Shane'o Daxo Tayloro filme „Nakties provincija“ (TVI, švyrakar, 27 d. 22.45) Kriso Kristoffersonas herojus po 40 metų grįžta pas kadaise paliktą žmoną ir tris sūnus. Vyras priverstas išgyventi akistatą su išsiskyrimo pasekmėmis, bet, man regis, žiūrovus patrauks ne filmo „moralas“, o nostalgiskai pri-simena 6-asis dešimtmmetis.

Tris meilės istorijas filme „Trečias žmogus“ (LNK, 2 d. 22.10) pasakoja

Paulas Haggis (taip pat „Oskaro“ laureatas). Tai visai naujas filmas, ką tik rodytas ir kino teatruose. Pa-grindinis filmo veikėjas yra ameri-kičių rašytojas, Pulitzerio premijos laureatas (Liam Neeson). Paryžiuje nesėkmingai bandantis parašyti naują knygą. Prie kūrybinių nesėk-mių prisideda ir meilužės vizitas. Dar kita filmo pora kankinasi Niujorke, trečioji susipažista Romoje. „Trečiąjame žmoguoj“ vaidina mad-ingi, nors ir neprasti aktoriai James Franco, Adriana Brody, Mila Kunis, Olivia Wilde, jis gali patikti ir gilesnių potekščių ieškotojams – juk „third person“ reikštų užuominą į pa-sakojimą „trečiuoju asmeniu“. Kad platinotojai (ar vertėjai) to nežino, jau nesetebina, tik, bijau, žiūrovus apsun-čius trečio žmogaus paieškos filme.

LRT kultūra ateinantių trečiadie-nių (4 d. 21.30) parodys gerą patri-o-tinio filmo jaunimui pavyzdį – Mi-chalo Kwiecińskio „Rytų einame į kiną“ (2007). Tikrai neironizuoju, nes filme patraukliausia man pasi-rėdė tai, kaip neprikišamai, nem-o-lizuodamas, nors ir gana sentimen-

taliai režisierius pasakoja apie tris jaunuolius, kurie 1938-aisiais baigė mokyklą ir tiktėjo, kad prieš akis – ilgas ir laimingas gyvenimas. „Rytų einame į kiną“ rodomi jų gyvenimo metai – meilės nuotykių, pirmieji pasirinkimai ir išbandymai. Tačiau žiūrovai žino, kad po metų prasidės karas. Autobiografišką filmo scenarijų parašė žymus lenkų ra-šytojas ir scenaristas Jerzy Stefanas Stawiński, kurio likimas sutapo su fil-mo herojų: savajį Varšuvos sukiliimo patirtį jis sudėjo į „Kanałą“ – Andrzejus Wajdos filmą, 6-ojo dešimtmecio viduryje žymėjus garsiosios Lenkų kino mokyklos pradžią.

„Rytų einame į kiną“ sėkmė pa-skatinė lenkų filmų ir serialų apie Antrajame pasauliniame kare kovo-jusių jaunuolius bangą. Mane nu-stebino autentiški filmo interjerai, kostiumai, suknelės bei kitos tarpukario gyvenimo detalės, kurias būtų visai paprasta perkelti ir į filmą apie tarpukario Lietuvos gyvenimą.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Bažnytinio paveldo muziejus	M. Žilinsko dailės galerija	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			
Nacionalinė dailės galerija	Bažnytinio paveldo muziejus	M. Žilinsko dailės galerija	
Konstitucijos pr. 22	Šv. Mykolo g. 9	Nepriklausomybės a. 12	
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Mykolo Žilinsko 110-osioms gimimo metinėms skirta paroda „Nuo fiordų iki Alpių viršukalnii: Europos peizažai iš Mykolo Žilinsko (1904–1992) kolekcijos“	
Kazimieras Zimblytės (1933–1999) ankstyvosios kūrybos paroda	Paroda „Abroždėliai. Iš kun. Možės Mitkevičiaus rinkinio“	Paroda „Aliutė. Dailininkės Aliutės Mečys asmenybė ir kūryba“	
iki III. 1 d. – Aleksandras Kašubos skulptūrinė tampraus audinio ir neonio šviesos instalacija „Spektro užuominė“			
Vilniaus paveikslų galerija	Šiuolaikinio meno centras	Kauno paveikslų galerija	
Didžioji g. 4	Vokiečių g. 2	K. Donelaičio g. 16	
Chodkevičių rūmų klasicinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.	Paroda „Meel. Vahtra. Farkas_ idealistinė funkcija“ (Estija)	Aušros Andziulytės ir Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės paroda „Dvi Aušros“	
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Algirdo Petruolio (1915–2010) gimimo šimtmecio paroda „Pustonių turtai paletėje“	Dainius Liškevičiaus paroda „Labyrinthus“ ŠMC rūsio salėje – Matthew Shannono paroda „Barikada dviem savaitėms“	nuo 27 d. – Gintaro Kamarauskio paroda „Vakar dienos delionės“	
Radvilų rūmai	Galerija „Aidas“	A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus	
Vilniaus g. 24	Trakų g. 13	V. Putvinisko g. 64	
Europos dailė XVI–XIX a.	iki 28 d. – Adomo Makarevičiaus tapybos paroda „Abstrakti tikrovė“	Aldonos Keturakiėnės paroda „Jos kambarys“	
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“			
Paroda „Senųjų ikonų paslaptys. Andrejaus Balykos ikonų kolekcija: pagrobta, grąžinta, papildyta“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus	Keramikos muziejus	
	Piliés g. 40	Rotušės a. 15	
	iki III. 1 d. – Ramūno Danisevičiaus ir Renato Nevericko fotoparoda	Marijos Griniuk (Danija) paroda „Riba“	
	nuo III. 3 d. – Dariaus Žuko fotoparoda		
Taikomosios dailės muziejus	„Prospekto“ fotografijos galerija	Galerija „Meno parkas“	
Arsenalo g. 3A	Gedimino pr. 43	Rotušės a. 27	
Paroda „Maištasis buduare“ (XX a. aštunto dešimtmecio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)	iki III. 7 d. – Jano Grarupo paroda „Karo ir bado gniaužtuose“	Eglės Ulčickaitės paroda „Laikinos vietas (Kol manęs čia nebuvो)“	
Paroda „Absoliuti tekstilė. Nuo ištakų iki XXI a.“	Pamėnkalnio galerija	Antano Obcasko paroda „Europos galerijų WC: personalinis tyrimas“	
Vytauto Kasiulio dailės muziejus	Pamēnkalnio g. 1/13		
A. Goštauto g. 1	iki 28 d. – Vlado Karatajaus paroda	Šv. Jono gatvės galerija	
Retrospektivinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija	Šv. Jono g. 11	Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Paroda „Jonas Rimša (1903–1978). Ugnies ir džunglių magija“	iki 28 d. – vaikiškų knygų iliustracijų paroda „Baltijos iliustracija“	iki III. 1 d. – Algimanto Kunčiaus paroda „Sekmadieniai prie jūros. Palanga 1965–2014“	
Lietuvos nacionalinis muziejus	Galerija „Meno niša“	„Post“ galerija	
Naujasis arsenatas	J. Basanavičiaus g. 1/13	Rotušės al. 51A	
Arsenalo g. 1	iki 28 d. – Paulius Šliaupos tapyba	iki III. 1 d. – paroda „Peržiūra“	
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.	nuo III. 5 d. – Marytės Dominaitės paroda „reVizija“	Galerija „Aukso pjūvis“	
Lietuvių liaudies menas		K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinisko g. 53	
Kryždirbystė	Galerija AV17	Anos Bulkino (Ukraina) tapyba	
Trečioji respublikinė konkursinė primityviosios tapybos paroda Monikos Bičiūnienės premijai laimėti	Aušros Vartų g. 17	Sigito Oranto-Sausio tapyba	
Kazio Varnelio namai-muziejus	Vitalio ir Povilo Čepkauskų paroda „Nomadas“	iki III. 4 d. – Rymonto Penkauskio fotoparoda „Sub Specia Aeternitatis“	
Didžioji g. 26	Galerija „Kunstkamera“	KLAIPĖDA	
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	Ligoninės g. 4	KKKC parodų rūmai	
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	iki III. 7 d. – paroda „Nox lunaris Nox perfecta“	Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2	
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Prancūzų institutas	nuo III. 6 d. – Alfondo Budvyčio (1949–2003) fotoparoda „Iškalbinga tyla“	
Parodų salės „Titanikas“	Didžioji g. 1	Baroti galerija	
Maironio g. 3	iki III. 6 d. – Kristinos Marmokaitės fotografijų paroda	Aukštajų g. 3/3a	
iki 28 d. – Anne-Lise Stenseth (Norvegija) paroda „Rinktiniai videokūriniai 2008–2014: bučinių ir atliekų projektas“		iki III. 4 d. – Zinaidos Vogeliénės gobelenai	
nuo 27 d. – Jūratės Stauskaitės paroda „akcija „Judešiai“		Klaipėdos galerija	
Galerija „Akademija“	Pylimo g. 44/2	Bažnyčių g. 6	
Pylies g. 3	iki III. 7 d. – Ričardo Nemeikšio paroda „Spektrinė analizė“	iki III. 4 d. – Žydrūnės Kriūkaitės-Juciuvienės tekstilės paroda „Manochromija“	
Tekstilės galerija „Artifex“	Gaono g. 1	ŠIAULIAI	
nuo 24 d. – „Sugržimų“ ciklo ketvirtuoju paroda (Neringa Bučaitė, Aušra Bernotė, Justina Gražytė, Rasa Kiliaitytė-Gudmonienė, Marytė Liutkevičiūtė-Boran, Kristina Matijošaitytė, Dovilė Stasiulytė, Mantas Televičius, Jelena Škulienė)		„Laiptų galerija“	
Galerija „ARgenTum“	Latako g. 2	Žemaitės g. 83	
Skylėta širdis“	iki III. 4 d. – Domo Ignatavičiaus paroda „Skylėta širdis“	iki III. 5 d. – Alyzo Stasiulevičiaus tapybos paroda „Gyvybės vanduo“	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“	Vilniaus g. 39	Dailės galerija	
Dominikanų g. 15	iki 28 d. – Malvinos Jelinskaitės-Viliūnenės fotografijų paroda „Kaladėlės“	Vilniaus g. 245	
Dailininkų Tamošaičių kūryba	Pylimo g. 30	iki III. 7 d. – Anos Apostolskos (Paryžius) fotografijų paroda „Ephemerides (In Perpetuel)“	
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai		Paroda „Lietuvos dvarų istorijos“	
		Paroda „1/1. Vienas autorius – vienas kūrinių“	
		Petro Rakštiko fotoparoda „Pasaulio bamba. Tiltai, vanduo, šešliai, statiniai“	
		P. M. K. Čiurlionio namai	
		Savičiaus g. 11	
		Mstislavo Dobužinskio darbų paroda „Tarp Vilniaus ir Peterburgo“	
		PAN EVĖŽYS	
		Dailės galerija	
		Respublikos g. 3	
		Arydo Šaltenio tapybos paroda „Gyvenimo paveikslėliai“	
		VILNIUS	
		Nacionalinis operos ir baletų teatras	
		KAUNAS	
		Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus	
		V. Putvinisko g. 55	
		iki III. 1 d. – paroda „Lietuvos meno palikimo sargyboje“, skirta Pauliaus Galauėnės 125-osioms ir Adelės Galauienės 120-osioms gimimo metinėms	
		Spektakliai	
		VILNIUS	
		Nacionalinis operos ir baletų teatras	
		Studija	
		6 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“).	
		ELIKSYRAS“. Dir. – M. Pitrėnas	
		Dailė	
		„7md“ rekomenduoja	
		Dailė	
		Šiai savaitėi siūlome per meno kūrinius pakeliauti po svetimas erdes. Prancūzų institute jauna menininkė Kristina Marmokaitė siūlo žvilgtelėti į keistus langus, kuriuos išdeliotas daiktų mizanscenos. O Amsterdame gyvenantis menininkas ir rašytojas Matthew Shannonas kviečia į „Barikadą dviem savaitėms“, išteigtą Šiuolaikinio meno centro rūsyje. Ji sudaryta iš lietuviškų realijų ir kosminų reiškiniai: nebaigtu Lietuvos nacionalinio stadiono, automobilių avarijos fragmento, per 30–90 milijonų metų senumo gintarinį leši nufilmuotos saulės ir netycia nufotografuotų kadru iš NASA kolekcijos.	
		Muzika	
		Filharmonijos Didžiojoje scenoje vasario 28 d., šeštadienį, 19 val. skambės simfoninės muzikos ir dainų programa „Meilės dainos iš šiaurės ir pietų“. Joje susipins šiaurietiškai fantastiški Edvardo Griego dainų ir „Norvegišku šokiui“ garsovaizdžiai, Ragnaro Söderlindo meilės duetas iš operos „Olavas Trygvasonas“, pietietiška kaitra alsuojančios romantiko Georges’o Bizet siuotos „Arliet“ bei operu „Karmen“ ir „Perlų žvejai“ ištraukų skambesys. Atliekėjai – Roberto Šervenikas diriguojamas Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas) ir svečiai – Norvegijos nacionalinės operos solistai Ingebjørg Kosmo ir Trondas Halsteinas Moe.	
		Teatras	
		Kovo 5, 6 d. 18.30 Vilniaus mažajame teatre įvyks Rimo Tumino spektaklio „Minetas“ premjera. Režisierius, statydamas Thomo Bernhardo pjesę VMT 25-ojo jubiliejaus proga, dirba kartu su savo nuolatiniais kūrybiniais partneriais – kompozitoriumi Fausto Latėnu ir scenografu Adomu Jacovskiu.	
		Kinas	
		„Vokiško kino dienose“ rekomenduojamame austrų režisieriaus Stefano Ruzowitzkio vaidybinį filmą apie nacių konklageryje SS įkurta pinigų padirbinėjimo „fabriką“ „Radikalus blogis“.	
		Vasarį 27 d. po 18 val. filmo peržiūros kino teatre „Pasaka“ Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto alumnų draugija surengs diskusiją „Holokaustas: kaltė ir jos atmintis“	
		Vilniaus mažasis teatras	
		28 d. 18.30 – „TRISTANAS IR IZOLDA“ (pagal R. Wagnerio muz.). Libreto autorai K. Pastorės, C. Alphenaar. Choreogr. – K. Pastorės (Lenkija). Muzikinis vad. – M. Pitrėnas.	
		Dir. – M. Barkauskas	
		III. 1 d. 12 val. – B. Pawłowskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“.	
		Dir. – A. Šulcys	
		4 d. 18.30 – O. Narbutaitės „KORNETAS“.	
		Dir. – R. Šervenikas	
		5 d. 18.30 – „Filarmonica Della Scala“ orkeistro koncertas. Dir. – M. Whun Chung. Programoje G. Rossini, F. Mendelssohn, S. Prokofjevo kūriniai	
		6 d. 18.30 – G.F. Händelio „ALEKSANDRO PUOTA“ Dir. – R. Beckas (Vokietija).	
		Dir. – V. Lukočius	
		Nacionalinis dramos teatras	
		Didžioji salė	
		27 d. 18.30 – Dante’s Alighieri „ROJUS“.	
		Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)	
		28 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“.	
		Rež. – O. Koršunovas	
		III. 1 d. 12 val. – „KOSMOSAS+“.	
		Rež. – K. Dehlholm („Hotel Pro Forma“)	
		III. 1, 3 d. 18.30 – PREMJERA! D. Charmso „JELIZAVETA BAM!“.	
		Rež. – O. Koršunovas	
		4 d. 18.30 – Just. Marcinkevičius „KATEDRA“.	
		Rež. – O. Koršunovas	
		5 d. 18.30 – „KETURIAIS VĒJAIS“ (pagal K. Binkio ir keturvečių kūrinių kūrą).	
		Rež. – T. Jašinskas (Salė 99)	
		6 d. 18.30 – H. Ibseno „ŠMÉKLOS“.	
		Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)	
		Rusų dramos teatras	
		27 d. 18.30 – R. Cooney „NR.13“.	
		Rež. – E. Murašovas	
	</		

(pagal H.Ch. Anderseną). Pjesės aut. ir rež. – N. Indriūnaitė	III. 1 d. 12 val. – „PRINCESĖS GIMTADIENIS“. Rež. – A. Stankevičius	V. Vainilaitis (mušamieji). Programoje A. Vivaldi, J.S. Bacho, C. Saint-Saens, G. Bizet, M. Ravelio, S. Prokofjevo, A. Chačaturiano, K. Jenkinso ir kt. kūriniai
III. 1 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBU KARAS“. Rež. – A. Mikutis	5 d. 18 val. – romansų atlikėjų L. Nazarenko koncertas	
Mažoji salė		
28 d. 14 val. – „MUZIKINĖ DĒŽUTĖ“ (pagal V. Odojevskio pasaką „Miestelis tabokinėje“). Rež. ir dail. – J. Skuratova	KLAIPĖDA	
III. 1 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (ž. Gryvos knygelių motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis	Klaipėdos valstybinis dramos teatras	
„Menų spaustuvė“	27 d. 18 val. Žvejų rūmuose – PREMJERA! H. Ibseno „LAUKINĖ ANTIS“. Rež. – R. Rimeikis	
27 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „PADARYK IŠ MANĘS JUNGIKLĮ“ Chorėogr. – B. Letukaitė (Kauno šokio teatras „Aura“)	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	
28 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „NUTOLĘ TOLIAI“ (pagal P. Širvį). Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupe“)	28 d. 18.30 – Z. Liepinio „PARYŽIAUS KATEDRA“	
III. 4 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „VA BANQUE!“ (pagal A. Čechovo „Meška“). Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)	ŠIAULIAI	
5 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „KLUBAS“ Rež. ir choreogr. – P. Lasauskas (šokio teatras „Padi Dapi Fish“)	Valstybinis Šiaulių dramos teatras	
Keistuolių teatras	27 d. 18 val. – K. Smorigino autorinis vakaras	
28 d. 19 val. – „DIAGNOZĖ: VISIŠKAS RUDNOSIUKAS“ Rež. – V.V. Landsbergis	28 d. 18 val. – N. Leskovo „LEDI MAKBET IŠ MCENSKO APSKRITIES“ Rež. – R. Banionis	
III. 1 d. 15 val. – A.L. Websterio ir T. Rice'o miuziklas „JUOZAPAS IR JO SVAJONIŲ APSIAUSTAS“ Rež. – A. Girotis	III. 1 d. 12 val. – S. Kozlovo „EŽIUOKAS RŪKE“ Rež. – P. Ignatavičius	
5, 6 d. 19 val. – PREMJERA! „MOTERIS“ (pagal R. Schimmelpfennigio pjesę „Moteris iš praeities“). Rež. – G. Kriaucioniytė. Vaidina A. Viliutytė, J. Urnikytė, G. Glemžaitė, D. Skamarakas, M. Zemleckas, E. Grigaliūnaitė	1 d. 18 val. – R. Lamoureaux „SRIUBINĖ“ Rež. – N. Mirončikaitė	
KAUNAS	PANEVĖŽYS	
Kauno dramos teatras	Juozo Miltinio dramos teatras	
27 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Frischos „BIOGRAFIJA: VAIDINIMAS“ Rež. – G. Varnas	27, 28 d. 18 val. – PREMJERA! F. Dostojevskio „PAŽEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI“ Rež. – Vytautas ir Velta Anužiai	
28 d. 18 val., III. 4 d. 15.45 <i>Rūtos salėje</i> – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“ Inscenacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė	III. 1 d. 18 val. – E. Kauzaitės „MEILĖS PINKLĖS IR KOŠMARAI“ Rež. – K. Smoriginas	
1 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – B. Srblijanovič „SKERIAI“ Rež. – R. Atkočiūnas	Koncertai	
3 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – A. Čechovo „ROTŠILDO SMUKAS“ Rež. – M. Cemnickas; M. Maeterlinco „NEKVIESTOJI“ Rež. – M. Meliūnas (J. Miltinio dramos teatras)	Lietuvos nacionalinė filharmonija	
4 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSU BRANGOJI PAMELA“ Rež. – A. Latėnas	28 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – simfoninių muzikos koncertas „Meilės dainos iš šiaurės ir pietų“ Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestros. Solista I. Kosmo (mecosopranas), T. H. Moe (baritonas). Dir. – R. Šervenikas. Programoje E. Griego, G. Bizet kūriniai	
4, 6 d. 19 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“ Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	III. 1 d. 14 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> – koncertas visai šeimai. „Dinastija“ Pianistai V. Vitaitė, A. Žvirblytė, P. Anderssonas, aktoriai A. Sunklodaitė, Z. Baranauskas. Dalyvauja M.K. Čiurlionio menų mokyklos balerinos (vad. – J. Liaugminienė). Programoje muzikinė pasaka pagal P. Čaikovskio kūrinius „Vaikų albumas“ ir „Spragutkas“	
5 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – J. Dell ir G. Sibleyras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis	1 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – kamerinių muzikos koncertas „Muzikinė dedikacija“. Reginios ir Juozu Peseckų gimimo 100-osioms metinėms. A. Peseckas (smuikas), V. Peseckienė (smuikas), K. Grigienė (fortepijonas). Dalyvauja muzikologas V. Gerulaitis. Programoje J.S. Bacho, M. Brucho, G.F. Händelio, F. Kreislerio, E. Elgaro, S. Rachmaninovo, J. Svendseno, D. Šostakovičius, A. Piazzollos kūriniai	
Kauno valstybinis muzikinis teatras	1 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – P. Geniušo (fortepijonas) rečitacijos. Programoje E. Griego, F. Chopino, B. Bartóko, S. Barberio kūriniai	
27 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR“ Dir. – J. Janulevičius	2 d. 17 val. <i>Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje</i> , – poeto A. Nykos-Nyliūno atminimui. Čiurlionio kuartetas	
28 d. 18 val. – I. Kálmáno „BAJADERÉ“ Dir. – J. Janulevičius	VILNIUS	
III. 1 d. 12 val. – Z. Bružaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“ Dir. – V. Visockis	Kongresų rūmai	
1 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“ Dir. – V. Visockis	28 d. 12 val. – koncertas visai šeimai „Cirkas atvažiav“! Dalyvauja „Amber“ cirko žonglieriai, akrobatai, klounai, fokusininkai. Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – R. Šumila. Programoje J.S. Bacho, C. Saint-Saenso, P. Sarasate's, N. Paganini, W.A. Mozart, J. Pachelbelio, L. van Beethoven ir kt. kūriniai	
6–8 d. 18 val. – „ŽYDRASIS DUNOJUS“ (pagal J. Strausso muziką). Dir. – J. Geniušas	III. 6 d. 19 val. – Z. Levickio jubiliejinis koncertas. Z. Levickis (smuikas), K. Levickis (smuikas), A. Globys (gitaro), Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – R. Šumila. Programoje J.S. Bacho, C. Saint-Saenso, P. Sarasate's, N. Paganini, W.A. Mozart, J. Pachelbelio, L. van Beethoven ir kt. kūriniai	
Kauno kamerinis teatras	7 d. 18 val. – „Džiazuojanti klasika 2“ S. Rinkevičiūtė (smuikas), T. Dešūkas smuikas, V. Nivinskas (kontrabosas), N. Bakula (akordeonas), R. Buškevics (fortepijonas),	
27 d. 18 val. – E. Ionesco „PLIKAGALVĖ DAINININKĖ“ Rež. – S. Rubinovas	Marijos ir Jurgio Šlapelių namų-muziejus	
28 d. 18 val. – V. Klimačeko „SUPER-MARKETAS“ Rež. – A. Veverskis	5, 6 d. 19 val., 7, 8 d. 18 val. – arbatvakaris „Senojo Vilniaus ikonos“ (G. Mareckaitės knygos „Šiapus ir anapus Vilniaus vartų“ bei pjesės „Salve“ motyvais). Rež. – E. Tulevičiūtė. Vaidina E. Tulevičiūtė, V. Kuklytė. Muzikoja V. Mončytė (su dainomis), K. Siparis (su gramofonu). Talkina ir svečius vaišina J. Paškevičienė, D. Žemaitytė. Įrengė ir sceninį vaizdą sutaisė K. Siparis	
III. 1 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKAME-RONAS“ Rež. – A. Rubinovas	Peliongas	
6 d. 18 val. – Molieri'o „ŠYKSTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA“ Rež. – A. Pociūnas	Prietrankos dienoraštis / Rachel Renée Russell	
Kauno mažasis teatras	[Kn.] 8 : ne itin ilgo ir laimingio gyvenimo istorija / su Nikki Russell ir Erin Russell. – 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – [8], 295, [1] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-01-1624-1 : [5 Eur 33 ct]	
27 d. 19 val. – G. Grajausko „REZERVATAS“ Rež. – A. Veverskis	Kauno lėlių teatras	
28 d. 12 val. – PREMJERA! A. Žiurauskas ir S. Boculio „MOLINIS SAPNAS“ Rež. – A. Žiurauskas	7 d. 18 val. – „Džiazuojantį klasiką“ S. Rinkevičiūtė (smuikas), T. Dešūkas smuikas, V. Nivinskas (kontrabosas), N. Bakula (akordeonas), R. Buškevics (fortepijonas),	

Bibliografinės žinios

MENAS

Sékla / Česlovas Lukenskas ; [sudarytojai Česlovas Lukenskas, Miglė Survilaitė] ; [tekstu autoriai Česlovas Lukenskas, Kęstutis Šapoka] ; [vertėjai Diana Andrejevičė, Giedrė Büdienė]. – Kaunas : Galeria „Meno parkas“ : Galeria „Meno forma“, 2014 ([Kaunas] : Taurapolis). – 80 p., [27] faks. lap. : iliustr., faks., portr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Ciklo „Išmestas žmogus“ 1-oji knyga. – Tiražas [500] egz.. – ISBN 978-9955-674-35-1

GROŽINĖ LITERATŪRA

1000° moteris : romanai / Hallgrímur Helgason ; iš prancūzų kalbos vertė Diana Bučiūtė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 565, [2] p.. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-1684-5 (jr.) : [10 Eur 31 ct]

Fantazijos šokėja : [poesija] / Jūratė Cannara. – Kaunas [i.e. Ringaudai, Kauno r.] : [J. Cannara], 2014 (Kaunas : Green prints). – 71, [1] p.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-408-602-1

Laumė Joana : [romanas] / Janina Dauginytė-Audžinienė. – Vilnius : Apyaušris, 2014. – 287, [1] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-9955-609-69-8

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Adelės dienoraštis. Ruduo : [apsakymas] / Ramunė Savickytė ; iliustracijos autorės. – Vilnius : Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2014 (Vilnius : Jungt. spaudos paslaugos). – 49, [6] p. : iliustr.. – (Vaikų bibliotekėlė, ISSN 2351-535X). – Knyga – pirmojo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso (2014 m.) debiuto premijos laimėtoja. – Tiražas 13 000 egz.. – ISBN 978-609-8161-00-7

Aš augu : [eileraščiai ir užduotys vaikams] / Danguolė Dubinienė ; iliustravo Agnė Nananai. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Kaunas : Spaudos praktika). – [32] p. : iliustr.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-441-275-2

Ažuolo lapas : [romanas] / John Flanagan ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Uželaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 295, [1] p.. – Aut. nurodytas virš.. – Ciklo „Žvalgo mokinys“ 4-oji knyga. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-441-273-8 (jr.)

Balta kaip sniegas : romanai / Salla Simukka ; iš suomių kalbos vertė Aida Krilavičienė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 222, [1] p.. – Ciklo „Raudona kaip kraujas“ 2-oji knyga. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-1518-3 (jr.) : [6 Eur 75 ct]

Bitė Maja ir jos nuotykiai : [pasaka] / Waldemar Bonsels ; iliustravo Sigutė Ach ; iš vokiečių kalbos vertė Indré Dalia Klimkaitė. – 2-asis leid.. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 211, [5] p. : iliustr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-9955-683-90-2 (jr.)

Drambliukas Olis / Burny Bos ; iliustravo Hans de Beer ; iš vokiečių kalbos vertė Kristina Kviliūnaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Vilnius : BALTO print). – [25] p. : iliustr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-441-246-2 (jr.)

Džiovintas debesėlis : [pasakos] / Nijolė Keperenė ; iliustravo Asta Rastauskienė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 119, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-1016-4 (jr.) : [4 Eur 50 ct]

Elitas : [romanas] / Kiera Cass ; iš anglų kalbos vertė Violeta Karpavičienė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 316, [2] p.. – Ciklo „Atranka“ 2-oji knyga. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-1593-0 (jr.) : [6 Eur 75 ct]

Gėlininkė : [apsakai] / Birutė Mar ; [dailininkė Kristina Norvilaitė]. – Vilnius : Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2014 (Vilnius : Jungt. spaudos pajėgos [i.e. Jungt. spaudos paslaugos]). – 92, [4] p. : iliustr.. – (Vaikų bibliotekėlė). – Knyga – pirmojo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso (2014 m.) antrosios premijos laimėtoja. – Tiražas 13 000 egz.. – ISBN 978-609-95606-9-4

Girios paštas : 28 laikai iš miesto ir iš girios / Selemonas Paltanavičius ; iliustravo Lina Eitmantytė-Valužienė ; knygoje naudojami originalūs autoriaus raštelių ir nuotraukos. – Vilnius : Nieko rimto, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 159, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-441-240-0 (jr.)

Išgelbėtas ūniukas : [apsakai] / Holly Webb ; iš anglų kalbos vertė Simona Kaziukonytė ; [Sophy Williams iliustracijos]. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 124, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-1311-0 (jr.) : [2 Eur 45 ct]

Karžygiuko istorija : [pasaka] / Ingrida Vizbaraitė ; iliustravo Marija Smirnovaitė. – 3-asis leid.. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 52, [4] p. : iliustr.. – Nominauta kaip geriausia 2013 m. knyga vaikams Metų knygos rinkimuose. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-441-080-2 (jr.)

Krosnelė, kepuraitė ir apkepas : [apsakymas vaikams] / Anna Onichimowska ; iliustravo Agata Dudek ; iš lenkų kalbos vertė Aldona Baliulienė. – Vilnius : Nieko rimto, 2015 (Vilnius : BALTO print). – [42] p. : iliustr.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-441-280-6 (jr.)

„Amerikiečių snaiperis“

Savaitės filmai

Amerikiečių snaiperis ***

Naujausias Clinto Eastwoodo filmas – Chriso Kyle'o biografijos ekrанизacija. Šis karinis filmas rodo vieno geriausių visų laikų JAV armijos snaiperio gyvenimo istoriją. Irake jis buvo vadintamas velniu. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Bradley Cooperis, Sienna Miller, Maxas Charlessas (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kingsman. Slaptoji tarnyba ***

Pagal populiarų Dave'o Gibbonso ir Marko Millaro komiksą kurtais Matthew Vaughn kriminalinio filmo pastišas pasakoja apie specialiųjų tarnybų agentą, kurio karjera arteja prie pabaigos. Jis imasi globoti naujoką, buvusį smulkų nusikaltelį, kad perteiktų jam savo sukauptas žinias. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Taronas Egertonas, Colinas Firthas, Samuelis L. Jacksonas, Michaelas Caine'as, Markas Strongas, Sofia Boutella, Sophie Cookson (D. Britanija, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Meilė iš pirmo smūgio ***

Ką tik „Cezariu“ už geriausią debiutą įvertintas Thomas Cailley filmas pasakoja neįprastą dvięjų jaunuolių meilės istoriją. Nutrūktgalvė Madlen (Adele Haenel) neabejoja, kad netrukus Žemę ištiks prazūtis, todėl uoliai ruošiasi pasaulio pabaigai ir gyvenimą rengiasi pabaigti dėvėdama karinę uniformą. Per gyvenimą pasrovui plaukiantis ir iš tévo lentpjūvę paveldėjęs Arno (Kevin Azais) nebijo nieko, tačiau susitikimas dvių dienų karo pratybose su Madlen, kurios tėvai užsakė jam tvartą, apvers vaikino gyvenimą aukštyn kojomis. Jiedu pradeda meilės bei karro žaidimą – laimės tas, kuris neprisipažins pralaimėjės. Taip pat vaidina Antoine'as Laurent'as, Brigitte Rouan, Williamas Lebgilis (Prancūzija, 2014). (Vilnius)

Vaizduotės žaidimas ***

Morteno Tyldumo biografinė drama pasakoja apie britų mokslininką – matematiką ir šifrologą Alaną Turingą, kuris Antruojo pasaulinio karo metais sukūrė nacių kodavimo mašiną „Enigma“ įveikusį įrenginį – šiuolaikinio kompiuterio prototipą – ir taip prisidėjo prie karo baigties. Tyldumas nusiužudė, nes buvo homoseksualus ir po karo už tai nuteistas kalėti. Pagrindinius vaidmenį šiame „Oskarams“ nominuotame filme sukūrė Benedictas Cumberbatchas, taip pat vaidina Keira Knightley, Matthew Goode'as, Markas Strongas, Charlesas Dance'as, Allenas Leechas (D. Britanija, JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Visko teorija ***

Filmas pasakoja mokslininko Stepheno Hawkingo gyvenimo istoriją, bet koncentruojasi į karjeros pradžią: rodoma jo nepagydomas ligos eiga, meilė žmonai Jane, skyrybos. Režisierius Jamesas Marshas išgarsėjo dokumentiniu filmu „Žmogus ant lyno“, jis buvo apdovanotas „Oskaru“. Dokumentininko patirtis jam padėjo ir kuriant šį filmą, pagrindinius vaidmenis tame sukūrė ką tik „Oskaru“ apdovanotas Eddie Redmayne'as, Felicity Jones, Charlie Coxas, Emily Watson, Simonas McBurney'is, Davidas Thewlisas (D. Britanija, 2014). (Vilnius)

Žiemos miegas ***

Baigės aktoriaus karjerą Aidinas įsigijo mažą viešbutį kalnuose ir bando gelbėti santuoką su daug jaunesne Nihal. Aidinas bando rašyti knygą apie turkų teatro istoriją ir jaučiasi savotišku vietas bendruomenės teisėju, nors maža kas jam jaučia simpatiją. Kanų „Auksine palmės šakele“ apdovanota turkų režisierius Nuri Bilge Ceylano drama pasakoja apie nuo visuomenės atitinkusio elito egoizmą. 3,5 valandos trunkantis filmas – puikus pavyzdys, kaip galima sujungti literatūrinę naraciją, kino kadro grožį ir diskretišką moralizavimą. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Halukas Bilgineras, Melisa Sozen, Serhat Kilic, Nejat Isler (Turkija, Prancūzija, Vokietija, 2014). (Vilnius)

***** – šešdevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Agnė Narušytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Finansininkė – Brigitė Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27–III. 5 d. – Bitė Maja (3D, Australija, Vokietija) – 13.10, 17.30
Bitė Maja (Australija, Vokietija) – 11, 15.20
Susikaupk (JAV) – 11.10, 14.10, 16.35, 18.40, 21.10

Annie (JAV) – 11.30, 13.30, 16.10, 18.50, 21.30
Lozoriaus efektas (JAV) – 14, 16.15, 19.40, 21.45

8 d. – S. Prokofjevo „Romeo ir Džiuljeta“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Maskvos Didžiojo teatro – 17 val.

III. 4 d. – Geriausias egzotiškas Marigold viešbutis 2 (JAV) – 18.30

28 d. – Kempiniukas plačiakelnis (3D, JAV) – 13 val.

27, III. 2–4 d. – Traukinio apiplėšimas, kurį įvykdė Saulius ir Paulius (rež. R. Marcinkus, S. Aškelavičius) – 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.; 28, III. 1, 5 d. – 12, 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.

27–III. 5 d. – Penkiadesimt pilkų atspalvių (JAV) – 11.20, 13.10, 16, 19, 21.50

27, III. 2–4 d. – Aviukas Šonas. Filmas (D. Britanija, Prancūzija) – 11, 14.20, 16.25;

28, III. 1, 5 d. – 11, 12.15, 14.20, 16.25

27–III. 4 d. – Vaizduotės žaidimas (JAV, D. Britanija) – 14.30, 17.15, 19, 21.40;

III. 5 d. – 14.30, 19, 21.40

27 d. – Amerikiečių snaiperis (JAV) – 18.10, 21.45; 28, III. 1, 5 d. – 12.30, 15.15, 18.10,

21.15; 28, III. 2–4 d. – 15.15, 18.10, 21.15

27–III. 5 d. – Jupiterė. Pabudimas (3D, JAV) – 15.30, 18.20

27, III. 2–4 d. – Meškiukas Paddingtonas (D. Britanija, Prancūzija) – 13.30, 15.45; 28 d. – 11.15, 15.45; III. 1, 5 d. – 11.15, 13.30, 15.45

27, III. 4 d. – Visko teorija (D. Britanija) – 20, 21.40; 28–III. 3 d. – 18.30, 20 val.; III. 5 d. – 21.40

27–III. 3, 5 d. – Kingsman. Slaptoji tarnyba (D. Britanija) – 18, 21.30; III. 4 d. – 21.30

27, III. 2–4 d. – Tarp žvaigždžių (D. Britanija, JAV) – 20.50; 28, III. 1, 5 d. – 11.45, 20.50

28, III. 1, 5 d. – Galingasis 6 – (JAV) – 11.30

27–III. 5 d. – 8 nauji pasimatymai (Rusija) – 21.40

Forum Cinemas Akropolis

27–III. 5 d. – Bitė Maja (Australija, Vokietija) – 10.20, 14.40, 17.45; Bitė Maja (3D, Australija, Vokietija) – 12.30, 16.50; Susikaupk (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21 val.

Annie (JAV) – 11.45, 14.30, 17.30, 20.30

Lozoriaus efektas (JAV) – 17.05, 19.10, 21.20

4 d. – Geriausias egzotiškas Marigold viešbutis 2 (JAV) – 18.40

28 d. – Kempiniukas plačiakelnis (3D, JAV) – 13 val.

27–III. 5 d. – Penkiadesimt pilkų atspalvių (JAV) – 11.15, 14.10, 16.30, 19, 21.50

Traukinio apiplėšimas, kurį įvykdė Saulius ir Paulius (rež. R. Marcinkus, S. Aškelavičius) – 10.50, 19.20, 21.45; 28, III. 1 d. – 10.50, 13.30, 16.20, 19, 21.45, 23 val.

27–III. 5 d. – Aviukas Šonas. Filmas (D. Britanija, Prancūzija) – 10.15, 12.15, 14.20, 16.30

27, III. 2–4 d. – Meškiukas Paddingtonas (D. Britanija, Prancūzija) – 16.10; 28, III. 1, 5 d. – 10.35, 16.10

27, III. 1–5 d. – Jupiterė. Pabudimas (3D, JAV) – 12.45, 18.10; 28 d. – 18.10

27, III. 1–5 d. – Vaizduotės žaidimas (JAV, D. Britanija) – 15.30, 21 val.; 28 d. – 21 val.

27–III. 3, 5 d. – Kingsman. Slaptoji tarnyba (D. Britanija) – 18.40, 21.30; III. 4 d. – 21.30

27–III. 5 d. – Amerikiečių snaiperis (JAV) – 18.20

27, III. 2–5 d. – Nepatyrės (rež. J. Paulikas) – 23.30

„Skalvijos“ kino centras

27 d. – Balandis tupėjo ant šakos ir mąstė apie būtį Švedija, Vokietija, Norvegija, Prancūzija) – 16.10; 2 d. – 21.20; 4 d. – 18.40; 5 d. – 21.10

28 d. – Žiemos miegas (Turkija, Prancūzija, Vokietija) – 15.30; 3 d. – 16 val.; 5 d. – 17.40

2 d. – Meilė iš pirmo smūgio (Prancūzija) – 17 val.; 4 d. – 21 val.

28 d. – Pakeliui į mokyklą (dokumentika, Prancūzija) – 14 val; 1 d. – 14.20 (ciklas „Karsono kinas“); 4 d. – 17 val.; 5 d. – 16 val.

1 d. – Kino klasikos vakaras. Mirtis Venecijoje (Italija, Prancūzija) – 18.20 (filmą pristatys kino kritikė I. Keidošiūtė)

Vokiško kino dienos 2015

1 d. – Fack ju Göhte (Vokietija) – 16 val.

1 d. – Tarp skirtųjų pasaulių (Vokietija) – 21 val.

2 d. – Superego ir Tu (Vokietija, Austrija, Šveicarija) – 15 val. (seansas sejoram)

2 d. – Čia aš, varatarius (Šveicarija) – 19 val.

3 d. – Tėvo sodas – mano tėvų meilė (dok. f., Šveicarija) – 19.30

3 d. – Vulva 3.0 (dok. f., Vokietija) – 21.15

KAUNAS

Forum Cinemas

27–III. 5 d. – Bitė Maja (Australija, Vokietija) – 10.25, 14.40; Bitė Maja (3D, Australija, Vokietija) – 12.30, 16.50

27, III. 2–5 d. – Susikaupk (JAV) – 11.15, 13.45, 18.45, 21.10; 28, III. 1 d. – 11.15, 13.45, 18.45, 21.10, 23.40

27–III. 5 d. – Annie (JAV) – 10.45, 13.20, 16 val.

27, III. 2–5 d. – Lozoriaus efektas (JAV) – 19.20, 21 val.; 28, III. 1 d. – 19.20, 21, 23.15

8 d. – S. Prokofjevo „Romeo ir Džiuljeta“.

Tiesioginė premjeros transliacija iš Maskvos Didžiojo teatro – 17 val.

Vokiško kino dienos 2015

27–III. 5 d. – Geriausias egzotiškas Marigold viešbutis 2 (JAV) – 18.40

28 d. – Kempiniukas plačiakelnis (3D, JAV) – 13 val.

27 d. – Traukinio apiplėšimas, kurį įvykdė Saulius ir Paulius (rež. R. Marcinkus, S. Aškelavičius) – 10.35, 15.30, 18.30, 20.45; 28–

III. 5 d. – 11, 13.15, 15.30, 18.30, 20.45

27, III. 2–5 d. – Penkiadesimt pilkų atspalvių (JAV) – 10.50, 13.30, 16.20, 19, 21.45; 28, III. 1 d. – 10.50, 13.30, 16.20, 19, 21.45, 23 val.